

Anton de Kom Universiteit van Suriname

Bibliotheek

APPROVAL

NAAM: *Jacob Jela*.....

verleent aan de AdeKUS kosteloos de niet-exclusieve toestemming om haar/zijn afstudeerscriptie via de catalogus full-text beschikbaar te stellen aan gebruikers binnen en buiten de AdeKUS.

Plaats en datum, *9 November 2021, Paramaribo*

Handtekening: *[Signature]*.....

ANTON DE KOM UNIVERSITEIT VAN SURINAME
FACULTEIT DER MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN

**Beleidsmaatregelen voor het reduceren van wegwerpplastic in
Suriname**

**Een onderzoek naar de beleidsmaatregelen die de overheid kan treffen om
wegwerpplastic in Suriname te reduceren**

Thesis ter verkrijging van de graad Bachelor of Science in Public Administration

Studierichting : Public Administration

Naam : Jacob Joëla

Begeleider : Drs. C. Playfair

Paramaribo, november 2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	10
Lijst van gebruikte afkortingen	11
Inleiding	6
1. Het Openbaar bestuur, de Overheid en haar Beleid	10
1.1 Het Openbaar bestuur	10
1.2 De overheid	10
1.3 Beleid	12
1.4 Het beleidsproces	13
1.5 Beleidsinstrumenten	14
2. Wegwerpplastic tegen de achtergrond van de groeiende milieuproblematiek	16
2.1 Het milieubeleid en de verontreiniging van het milieu	16
2.2 De schadelijke milieu impact van wegwerpplastic	17
2.2.1 Plastic	18
2.2.2 De 4R's & L strategie	19
2.3 Internationale verdragen en maatregelen tegen wegwerpplastic	20
3. De wegwerpplastic problematiek in Suriname	24
3.1 Het beleidskader inzake de wegwerpplastic problematiek in Suriname	24
3.1.1 Het Ontwikkelingsplan van de periode 2012-2016 en 2017-2021	24
3.1.2 Milieugerelateerde wetgeving als grondslag voor de reductie van wegwerpplastic	25
3.2 Beleidsmaatregelen in het kader van de reductie van wegwerpplastic	27
3.3 Actoren in het kader van de reductie van wegwerpplastic	27
3.3.1 Betrokken actoren	27
3.3.2 Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie	28

3.3.3 Het Ministerie van Openbare Werken afdeling Vuilophaal en Verwerking	29
3.3.4 Het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname	30
3.3.5 United Nations Development Programme Suriname (UNDP)	31
3.3.6 Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur)	32
4. Onderzoeksofzet, resultaten en analyse	33
4.1 Methodische karakterisering	33
4.2 Dataverzameling en dataverwerking	34
4.3 Onderzoeksresultaten en analyse van het onderzoek	35
Conclusie	41
Aanbevelingen	43
Literatuurlijst	45
Bijlage I: Interviewhandleiding voor het Ministerie van Economische zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ), Onderdirectoraat marktbeheersing.	48
Bijlage II: Interviewhandleiding voor het Ministerie van Openbare werken (OW) Afdeling Vuilophaal en Verwerking (VoV).	50
Bijlage III: Interviewhandleiding voor United Nations Development Suriname (UNDP)	52
Bijlage IV: Interviewhandleiding voor het Nationaal Instituut Milieu en Ontwikkeling Suriname (NIMOS)	53
Bijlage V: Interviewhandleiding voor Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur)	54
Bijlage VI: Uitsfasering van verpakkingsmateriaal Fase 1 en Fase 2	56

Voorwoord

Deze thesis vormt de afsluiting van mijn bacheloropleiding aan de Anton de Kom Universiteit Suriname, studierichting Public Administration met als special Bestuur, Beleid en Management. Op social media kwam ik verschillende artikelen tegen waarin aangegeven werd dat bedrijven steeds meer milieuvriendelijke alternatieve verpakkingsmaterialen op de Surinaamse markt brengen. Immers heb ik ook uit deze artikelen opgemerkt dat het reduceren van wegwerpplastic geen makkelijk proces is en dat de samenleving niet voldoende bewust is van de gevolgen bij onjuist gebruik van wegwerpplastic. Dit heeft mijn enthousiasme aangewakkerd om te schrijven over wegwerpplastic.

Het schrijven van mijn thesis heb ik als zeer druk en stressvol ervaren, maar ook zeer leerrijk. De kennis die ik in de afgelopen periode heb opgedaan, wil ik graag verbreden in mijn verdere studie. Het verloop van het onderzoek was minder prettig vanwege de obstakels tijdens de Covid-19 pandemie waarbij er steeds verschuivingen van de datum van het afnemen van de interviews plaatsvonden.

Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om een aantal mensen te bedanken, want zonder hun zou ik dit eindresultaat niet kunnen behalen. Mijn dank gaat op de eerste plaats uit naar God, de bron die mij kracht gaf door te zetten en moedig te zijn. Ik bedank de respondenten voor hun tijd en de bereidheid voor het verschaffen van informatie tijdens de interviews. Een speciaal woord van dank gaat uit naar mijn ouders Frans en Vera Jacob die mij de mogelijkheid gaven om verder te studeren. Ik dank hun voor de onvoorwaardelijke steun, begrip en gebed die zij mij boden tijdens de gehele opleiding. Verder bedank ik mevr. Finkie voor het meelesen van mijn conceptthesis en dat zij mij heeft gemotiveerd tijdens dit traject. Tot slot wil ik natuurlijk ook mijn zusters en beste vriendin bedanken. Zij stonden elke keer klaar als ik ze nodig had en dat stel ik zeer op prijs.

Paramaribo, november 2021

Jacob Joëla

Lijst van gebruikte afkortingen

AdeKUS	Anton De Kom Universiteit van Suriname
DNA	De Nationale Assemblee
EU	Europese Unie
KPS	Korps Politie Suriname
MINEZ	Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie
MINOW	Ministerie van Openbare Werken
MINHI&T	Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme
MINROM	Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu
MSDF	Multi-country Sustainable Development Framework
VOV	Vuilophaal en Verwerking
NGO	Non-Governmental Organisations
NIMOS	Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname
NMR	Nationale Milieu Raad
OP	Ontwikkelingsplan
PET	PolyEthyleenTereftalaat
POP	Persistent Organic Pollutants
SDG	Sustainable Development Goals
SHW	Surinaamse Hinderwet
SPS	Stichting Planbureau Suriname
SuReSur	Stichting Support Recycling Suriname
UN	United Nations Suriname
UNDP	United Nations Development Programme Suriname
UNEP	United Nations Environment Programme
USA	United States of America
VN	Verenigde Natie

Inleiding

Wereldwijd wordt er ieder jaar 311 miljoen ton nieuw plastic geproduceerd, terwijl de aanmaak van plastic in 1950 vijf miljoen ton was. Elk jaar neemt de productie van plastic toe met acht procent. De afgelopen tien jaar is er meer geproduceerd dan in de twintigste eeuw, waarbij ongeveer de helft van het geproduceerde plastic voor eenmalig gebruik is en meteen wordt weggegooid (Plasticsoupfoundation, z.d.).

De meeste plastic afval komt terecht op vuilstortplaatsen of in het milieu. Doordat de meeste wegwerpplastic biologisch niet afbreekbaar is, vallen die langzaam uiteen in kleinere stukjes die microplastics (plastic soep) worden genoemd. Het meest voorkomende wegwerpplastic in het milieu zijn sigarettenpeuken, pet-flessen, plastic doppen, plastic zakken, voedselverpakkingen, plastic deksels, rietjes, roerstaafjes en piepschuim containers (United Nations Environment Programme, UNEP, 2018, pp. 6-7).

Volgens het UNEP komt 80% van het plastic afval terecht in de oceaan door activiteiten van landen. Doordat het afval uit stedelijke gebieden geleidelijk aan terecht komt in riolen, rivieren en uiteindelijk in de zee, vormt het een bedreiging voor zeedieren die het plastic als voedsel zien. Deze dieren consumeren het plastic en sterven door verstikking of verhongering omdat de maag verstopt raakt. Microplastics kunnen ook in de voedselketen terecht komen als mensen deze dieren consumeren (Donkers & Horijon, 2015, p. 7).

In het rapport van de ‘Nederlandse Vereniging Frisdranken, Waters, Sappen (FWS) Branche verduurzamingsplan verpakkingen 2019-2025’ (FWS, z.d.) is er aangegeven dat in 2025 polyethyleentereftalaat (PET)-flessen minstens uit 25% gerecycled materiaal moeten bestaan en in 2030 dit minimaal 30% moet zijn (FWS, z.d., p. 7).

De Europese Unie (EU) zal maatregelen treffen tegen het éénmalig gebruik van de tien verschillende kunstproducten. De lidstaten van de EU zullen middels bewustmaking maatregelen genoodzaakt zijn om consumenten bewust te maken van de negatieve effecten van zwerfvuil. Het zwerfvuil is gemaakt van kunststof voor eenmalig gebruik. Daarentegen zullen er ook beschikbare systemen zijn voor hergebruik en afvalbeheer opties voor al deze producten (EU, 2018).

Suriname kampt evenals landen binnen de EU met één van de grootste milieuproblemen die te maken hebben met het voorkomen van plastic in het milieu. Deze problemen hebben als gevolg dat de gezondheid van mens en dier aangetast wordt (Starnieuws, 2018).

In de beschikking van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie, (voorheen het Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme) (S.B, 2019, no. 44)¹ m.b.t. het verbieden van styrofoam en plastic zakken in het Caribisch gebied, is aangegeven dat vervuiling doormiddel van styrofoam en wegwerpplastic een schadelijke impact hebben op het milieu, de economie en samenleving (S.B. 2019, no. 44). De voormalige minister van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (MinEZ) ‘Stephen Tsang’ heeft in het jaar 2019 gebrainstormd met fabrikanten van plastic over hoe ‘*single use plastics*’ langzamerhand gesubstitueerd kunnen worden door duurzaam materiaal (starnieuws, 2018). In datzelfde jaar werd er per 1 mei een verbod ingevoerd op de import van styrofoam (S.B. 2019, no. 44). Volgens de nieuwssite ‘Starnieuws’(2018), is het importverbod alleen op styrofoam fabrikanten niet genoeg. Er zal meer gedaan moeten worden om plastic zakken te vervangen en om over te stappen naar milieuvriendelijk verpakkingsmateriaal. Het is daarom van belang dat bij de uitvoering van het wegwerpplastic beleid, onderzocht moet worden wat hanteerbaar is voor Suriname (Starnieuws, 2018). Oosten (2014, p. 86) definieert beleid als het werken aan de realisatie van doelstellingen, volgens een tijdsplanning en met de inzet van bepaalde middelen.

Naar aanleiding van het voorgaande is de volgende probleemstelling geformuleerd:

Op welke wijze kan de overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerp plastic in Suriname te reduceren?

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om middels een exploratief onderzoek aan te tonen op welke wijze de overheid beleidsmaatregelen kan treffen om wegwerpplastic in Suriname te reduceren. Volgens van Thiel (2009, p. 23) moet een exploratief onderzoek leiden tot een empirische beschrijving. Het gaat met andere woorden om een onderzoek of onderwerp waarover er weinig of geen informatie en kennis is (Van Thiel, 2009).

¹ BESCHIKKING van de Minister van Handel, Industrie en Toerisme van 25 april 2019 no. 910, houdende nadere wijziging van het Besluit Negatieve Lijst

Wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek is wetenschappelijk relevant omdat dit onderzoek een beter inzicht kan geven bij verder onderzoek over wegwerpplastic in relatie tot de milieuproblematiek. Tevens kunnen de theoretische beschouwingen als ondersteuning dienen bij het ontwikkelen en uitvoering van beleid voor het verminderen van wegwerpplastic.

Maatschappelijke relevantie

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant omdat vele landen acties ondernemen om wegwerpplastic te verminderen en/of verbieden. Suriname is ook één van de landen die stappen heeft ondernomen om de import van styrofoam geleidelijk te verbieden. De overheid kan onder de Surinaamse samenleving meer bewustzijn creëren over de schadelijke gevolgen van het gebruik van wegwerpplastic voor mens en dier. Dit soort plastic dat in het milieu belandt, bijvoorbeeld in oceanen, riolen en straten heeft hoge kosten bij het opruimen. Het is van belang dat de overheid maatregelen treft tegen het plastic dat in het milieu terecht komt. Iedere relevante actor binnen dit beleidsgebied moet daarom betrokken worden.

Onderzoeksstrategie en methode

Het onderzoek naar de wijze waarop de overheid beleidsmaatregelen kan treffen om wegwerpplastic te reduceren is een exploratief onderzoek.

Het type onderzoek dat gedaan wordt is een casestudy oftewel gevalstudie. Een case study is een onderzoeksstrategie waarbij één of enkele gevallen van het onderzoeksontwerp in hun natuurlijke situatie worden onderzocht (Van Thiel, 2009, p. 99). Bij dit onderzoek gaat de gevalstudie om welke beleidsmaatregelen de overheid kan treffen om wegwerpplastic te reduceren in Suriname.

Het onderzoek bestaat uit twee delen:

1. Een theoretisch kader waarbij er voornamelijk gebruik is gemaakt van literatuuronderzoek, zoals het bestuderen van artikelen, documenten, wetenschappelijke literatuur en wetenschappelijke websites (Van Thiel, 2009).
2. Een empirisch kader waarbij er gebruik gemaakt is van bestaande literatuur en documenten over het onderwerp. Verder zullen er interviews van de betrokken actoren afgenomen worden welke semi-gestructureerd zijn. Dit is een interviewtechniek waarbij er door de onderzoeker een interviewhandleiding wordt opgesteld. Deze handleiding

wordt tijdens het interview gebruikt om het gesprek in een bepaalde richting te leiden (Van Thiel, 2009).

Opbouw van het onderzoek

De eerste twee hoofdstukken zijn opgebouwd uit het theoretisch kader en de daaropvolgende hoofdstukken bestaan uit het empirisch kader. Het eerste hoofdstuk omvat het Openbaar bestuur, de overheid en haar beleid. Het tweede hoofdstuk bevat het wegwerpplastic tegen de achtergrond van de groeiende milieuproblematiek. Het derde hoofdstuk handelt over de wegwerpplastic problematiek in Suriname. Ook de actoren die betrokken zijn bij dit onderwerp worden omschreven. In hoofdstuk 4 wordt het onderzoeksopzet, de resultaten en analyse gepresenteerd. De thesis wordt afgesloten met een conclusie waarin antwoord gegeven wordt op de probleemstelling met de daaropvolgende aanbevelingen.

1. Het Openbaar bestuur, de Overheid en haar Beleid

In dit hoofdstuk worden de relevante begrippen die van belang zijn voor dit onderzoek uitgewerkt. Deze begrippen zijn het openbaar bestuur, de overheid en haar beleid, het beleidsproces en de beleidsinstrumenten.

1.1 Het Openbaar bestuur

Bestuurskunde is de wetenschap die het openbaar bestuur bestudeert, met als doel om verbetering in de werking van bestuur te brengen. Het is daarom belangrijk dat het openbaar bestuur goed functioneert, omdat overheden veel invloed hebben op de inrichting van de samenleving (Oosten, 2014). Volgens Oosten (2014, p. 14) is het openbaar bestuur het geheel van structuren en processen dat met behulp van bindende beslissingen richting geeft aan maatschappelijke ontwikkeling. Oosten (2014) geeft aan dat er met bindende beslissingen wordt bedoeld dat niemand zich kan onthouden van die beslissingen. Het openbaar bestuur maakt regels voor de samenleving en is daardoor zelfs gebonden aan regels. De regels van het openbaar bestuur worden aangetroffen in alles wat er gedaan wordt. Het openbaar bestuur maakt een onderscheiding onder politiek ambtsdragers en ambtenaren. De ambtsdragers worden aangesteld om een wettelijke functie uit te voeren en hebben een politieke aansprakelijkheid voor beleid. De ambtenaren worden vaak in hun functie verkozen en dienen als ondersteuning voor politiek ambtsdragers (Oosten, 2014).

Taken van het openbaar bestuur

De taken van het openbaar bestuur zijn volgens Hoogerwerf & Herweijer (2008, p. 47):

- Zorg voor interne en externe veiligheid;
- Behoud van gemeenschappelijke gebruiksgoederen;
- Voorzien in collectieve goederen;
- Bieden van sociale zekerheid;
- Zorg voor tol goederen

1.2 De overheid

Volgens Hoogerwerf & Herweijer (2008, p. 245) is de overheid een zelfstandige politieke eenheid, met eigen politieke organen, financiële middelen en jurisdictie (rechtsgebied). De

overheid kan zowel in ruime als enge zin bekeken worden. De overheid in enge zin kan omschreven worden als de zogenaamde centrale overheid, die uit ministeries bestaat en de uitvoerende macht vormen. Daarentegen heeft de overheid in ruime zin naast de centrale overheidsorganen ook organisaties die overheidstaken uitoefenen zoals overheidsbedrijven, onderwijsinstellingen en sociale organisaties (Hoogerwerf & Herweijer, 2008).

Daarnaast geeft Oosten (2014) aan dat overheden publiekrechtelijk ingesteld zijn, met andere woorden, zijn overheden afhankelijk aan publiek en privaat recht en dat de medewerkers ambtenaren zijn. Naast de overheden die publieke taken vervullen, behartigen ook de politieke organisaties, natuur en milieuorganisaties, consumentenorganisaties publieke belangen. Het verschil in deze organisaties is dat ze slechts een privaatrechtelijke vorm zoals een vereniging of stichting hebben. Het openbaar bestuur en soortgelijke privaatrechtelijke organisaties worden ook wel de publieke sector genoemd (Oosten, 2014). Alhoewel de overheid twee hiërarchische kenmerken heeft waaronder het nemen van besluiten met gezag en de naleving van deze besluiten af te dwingen, zijn er volgens Hoogerwerf en Herweijer (2008, p. 45) ook taken van de overheid aangegeven. Deze zijn:

- Het handhaven van de openbare orde
- Het bevorderen van de ontwikkeling van de samenleving in allerlei opzichten
- Het bundelen van allerlei activiteiten
- Het toewijzen en verdelen van allerlei materiële en immateriële goederen

Het openbaar bestuur bestaat uit organisaties die het beleid voorbereiden, vaststellen en uitvoeren. Hoogerwerf en Herweijer (2008) maken een onderscheid hiervan in vier beleidsvoerders (p. 245):

- Overheden: Dit is een onafhankelijke politieke eenheid, die eigen politieke organen, financiële middelen en jurisdictie(rechtsgebied) bezitten. Overheden voeren hun eigen taken uit en nemen zelfs initiatieven op het beleidsgebied.
- De uitvoeringsinstanties: Deze instanties zijn opgericht voor het vervullen van een bepaalde taak. Tot dit soort instanties behoren onafhankelijke bestuursorganen, overheidsstichtingen, overheidsvennootschappen en bestuurscommissies.
- Het particulier initiatief: De organisaties die behoren tot het particulier initiatief staan verder af van de collectieve sector dan de uitvoeringsinstanties. Deze organisaties worden ook wel *non-governmental organizations* (NGO) genoemd, richten zich niet op

winsten en zijn private organisaties die uit het initiatief van particulieren zijn ontstaan. Verder vullen ze ook publieke functies.

- De marktorganisaties: Dit zijn ondernemingen die niet in het leven opgeroepen zijn om algemene belangen te behartigen, maar om speciale belangen van hun eigenaren te behartigen. Deze organisaties worden op verschillende manieren betrokken bij het overheidsbeleid. Een manier hiervan is uitbesteding met als reden dat de markt bedoelde goederen en diensten efficiënter oplevert dan een ambtelijke dienst. Verder bieden marktorganisaties een wezenlijke bijdrage aan de voorbereiding van het overheidsbeleid: onder andere het analyseren van ingewikkelde beleidsproblemen door adviesbureaus.

1.3 Beleid

Beleid wordt volgens Hoogerwerf en Herweijer (2014) omschreven als het streven naar het bereiken van bepaalde doeleinden met bepaalde middelen en bepaalde tijdskeuzes. “Beleid is een streven (doelgericht handelen) en daartoe behoren zowel activiteiten (het handelen) als denkbeelden over wat haalbaar en wenselijk is”(Hoogerwerf en Herweijer, 2014, p. 17).

Alvorens er wordt ingegaan op de inhoud van beleid is het van belang eerst de relaties tussen een beleid en een probleem vast te stellen. Een probleem is een discrepantie tussen de maatstaf (beginsel, norm, doel) en een voorstelling van een bestaande of verwachte situatie. Hetgeen dat als probleem wordt gezien hangt dus meer af van de maatstaven en de voorstellingen van de situatie (Hoogerwerf en Herweijer, 2014).

Volgens Oosten (2014, p. 86) is beleid, het realiseren van doelstellingen, volgens een tijdsplanning en met de inzet van bepaalde middelen. Met het beleid wordt steeds overheidsbeleid bedoeld en geeft het openbaar bestuur richting aan maatschappelijke ontwikkeling. Dat beleid doelgericht is wilt zeggen dat het overheidsoptreden een probleem moet zien op te lossen of te voorkomen. Overheidsoptreden verloopt of geschiedt volgens een tijdsplanning als er wordt overwogen over wanneer welke beleidsmaatregel ondernomen moet worden. De planning is belangrijk omdat er tegelijkertijd op éénvolgende maatregelen zijn, die gecoördineerd of afgestemd op elkaar moeten worden. De termen ‘planning’ en ‘coördinatie’ worden weleens gebruikt als optionele benaming van ‘beleid’ (Oosten, 2014).

In de vorige definitie van Oosten is de nadruk gelegd op beleid in zijn algemeenheid. Maar overheidsbeleid richt zich op het beleid van een bepaalde categorie van actoren onder andere

overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties. De totstandkoming van het beleid van deze actoren is onder invloed van burgers en hun organisaties als andere overheden (Hoogerwerf en Herweijer, 2014).

1.4 Het beleidsproces

Overeenstemming over de doelstelling en de instrumenten van beleid en een goede samenhang tussen beleidsmaatregelen kan bereikt worden door het beleid stapsgewijs tot stand te brengen (Oosten, 2014). Door middel van de beleidsfasen wordt in de totstandkoming van beleid verschillende processen onderscheiden.

Beleid met fasen

De beleidsfasen volgens Oosten (2014, pp. 88-144) zijn:

- **Agendavorming:** binnen deze fasen krijgen de maatschappelijke problemen de aandacht van het publiek en van de beleidsbepalers.
- **Beleidsontwikkeling:** binnen deze fase wordt er informatie verzameld en geanalyseerd en daaropvolgend worden adviezen met het oog op het te voeren beleid. Bij deze fase worden er beleidsinstrumenten gekozen en wordt er een formeel besluit geformuleerd voor het beleid.
- **Beleidsuitvoering:** binnen deze fase worden de gekozen beleidsinstrumenten ingezet om de doelen van het beleid te bereiken.
- **Beleidsevaluatie:** in deze fase wordt de inhoud van het beleid, het proces en de effecten van het beleid beoordeeld. Er is sprake van evaluatie indien terugkoppeling wordt georganiseerd door het openbaar bestuur. De terugkoppeling kan geschieden doordat burgers en organisaties te kennen geven wat ze van het beleid vinden. Evaluatie is een onderzoek naar beleidsuitvoering dat verricht wordt ten gunste van verdere beleidsontwikkeling.
- **Toezicht:** in deze fase wordt er onderzocht als beleidsvoering volstaat aan de normen die daarvoor gelden en dat het daarmee een bijdrage biedt zodat het openbaar bestuur verantwoording aflegt over zijn optreden.

Beleid zonder fasen

Naast het beleid fasenmodel is er ook sprake van beleid zonder beleidsfasen. Sturing in netwerken speelt een belangrijke rol omdat de overheid niet alleen beleid kan ontwikkelen en uitvoeren. Daarvoor is de samenwerking van verschillende actoren nodig (Oosten, 2014).

Volgens Oosten (2014, p. 150) wordt het openbaar bestuur onderverdeeld in verschillende organen, overheden en staatsmachten. In de praktijk zijn de grenzen tussen de overheidsorganisaties minder belangrijk. Voor de oplossingen van complexe problemen zijn de actoren van een beleidsveld elkaars medewerking afhankelijk. Er ontstaat een andere werkwijze bij wederzijdse afhankelijkheid en professionalisering. Netwerksturing is dynamisch. Door het verspreiden van informatie en doordat de ene actor het eens is met de anderen ontstaan de beleidsnetwerken. Problemen in een beleidsnetwerk worden aangepakt in een arena, dit is het tijdelijk samenwerken van actoren die zich met een probleem bezighouden omdat ze van elkaar afhankelijk zijn om het probleem op te lossen (Oosten, 2014).

1.5 Beleidsinstrumenten

Volgens Oosten (2014, p. 109) tracht het openbaar bestuur met beleidsinstrumenten of middelen maatschappelijke ontwikkeling te beïnvloeden zodat er een gewenste situatie wordt gerealiseerd. Bij beleidsvorming gaat het meestal om middelen op papier, maar kennis en ervaring, arbeidskracht en materieel maken ook deel uit de middelen van het openbaar bestuur (Oosten, 2014).

Het openbaar bestuur maakt volgens Oosten (2014, p. 109) een onderscheid tussen categorieën van instrumenten namelijk:

- **Juridische instrumenten:** deze instrumenten zijn gericht op mogen en moeten, waarbij het openbaar bestuur het gedrag kan ontzeggen en bepalen. Juridische sturing gaat gepaard met handhaving dat wil zeggen als regels geschonden worden en niet leiden tot dwangmaatregel, dan worden de regels minder nageleefd. Het verzuimen van handhaving wegens een gebrek aan handhavingsmiddelen schaadt het gezag van het openbaar bestuur (Oosten, 2014).
- **Economische instrumenten:** deze instrumenten hebben meer te maken met financiën. Wanneer het gaat om economische sturingen wordt niemand verplicht om iets uit te voeren of achterwege te laten, echter vatten burgers en organisaties dit wel anders op. Enkele voorbeelden van deze middelen zijn: accijnzen en subsidies. Door accijnzen wordt het gedrag weinig of niet beïnvloed door verandering van kosten (Oosten, 2014).
- **Communicatieve instrumenten:** deze instrumenten zijn gerelateerd aan voorlichting, soms propaganda en overleg. Communicatie kan ook gepaard gaan met andere instrumenten bijvoorbeeld het bekend maken van nieuwe regels of beleid dat tot nieuwe regels leidt. Communicatie wordt getypeerd als de meest zachte vorm van sturing omdat

beïnvloeding op gedragsverandering zeer klein als het gaat om t.v- spotjes of brochures (Oosten, 2014).

2. Wegwerpplastic tegen de achtergrond van de groeiende milieuproblematiek

In dit hoofdstuk wordt wegwerpplastic tegen de achtergrond van de groeiende milieuproblematiek toegelicht. Alvorens uit te wijden over de problematiek van wegwerpplastic, zullen de begrippen zoals milieu, milieubeleid ook uitgelegd worden omdat wegwerpplastic terecht komt in het milieu. Vervolgens worden er ook beleidsmaatregelen op internationaal gebied aangekaart die reeds getroffen zijn of zullen worden om wegwerpplastic te vervangen.

2.1 Het milieubeleid en de verontreiniging van het milieu

Het begrip milieu in de milieuwetenschappen is afgeleid uit de ecologie en is omschreven als de samenhang tussen organismen en hun omgeving. Volgens Boersema et al. (1991, p. 21) wordt de nadruk in deze definitie niet gelegd op het milieu van een organisme maar op het milieu van de mens. Het richt zich niet alleen op de mens als biologische soort maar meer op de mens als maatschappelijk wezen. De natuur die toegekend is aan de mens met eigen bestaansrecht, is ook deel van het milieu van de menselijke maatschappij of samenleving (Boersema et al., 1991, p. 21).

Milieubeleid

De Waal heeft (1997) aangegeven dat er door alle menselijke handelingen zodanig invloed wordt uitgeoefend dat de draagkracht van dit milieu ernstig beschadigd wordt. In het verleden ging het meer om kleine lokale problemen maar, in het hedendaagse dreigt dit door velerlei milieuproblemen waardoor het mondiale systeem uit balans raakt. De balans tussen de activiteiten van de mens en de gevolgen daarvan verstoren het milieu met als gevolg dat er grote catastrofes dreigen (o.a de ozonlaag) (De Waal, 1997). Er worden beslissingen genomen door diverse instanties die zorgen voor kwaliteitsverbetering van het milieu (De Waal, 1997). Er is dan sprake van milieubeleid. Milieubeleid wordt volgens De Waal (1997, p. 9) omschreven als een samenhang van uit te voeren maatregelen die tot doel hebben: verbetering en of handhaving van het milieu.

De kwaliteit van het milieu wordt bepaald door het gebruik dat men maakt van het milieu (De Waal, 1997). Volgens De Waal (1997, p. 17) houdt milieukwaliteit in “de hoedanigheid van het

milieu met betrekking tot de eis, die er aan de gebruiksmogelijkheid van dat milieu wordt gesteld” (De Waal, 1997, p. 17).

Om een verbetering in de milieukwaliteit te realiseren, moet het milieubeleid uitgevoerd worden. Hiervoor heeft de overheid volgens De Waal (1997, p. 12) enkele instrumenten tot haar ordening:

- regelgeving (wetten, vergunningen, normen);
- handhaving (controle en boetes);
- financiering (subsidies);
- voorlichting;
- heffingen (financiële).

Onder milieuverontreiniging wordt er volgens De Waal (1997, p. 12) verstaan: ‘Het in het milieu brengen van chemische verbindingen of fysische verschijnselen, in hoeveelheden groter dan achtergrondwaarden’. Deze achtergrondwaarden geven de gemeten waarde van stoffen aan die in de bodem van nature aanwezig zijn. De maatregelen die door de overheid getroffen kunnen worden zijn (De Waal, 1997, p. 12):

- Het verplichten van milieu-informatie op etiketten.
- Bedrijven verantwoordelijk stellen voor de schade aan het milieu, als resultaat van producten en of activiteiten.
- Het invoeren van milieuzorgsystemen waarbij bedrijven in de bedrijfsvoering alle milieuaspecten ook van belang zijn.
- Afspraken maken met betrekking tot het terugdringen van milieuverontreiniging met bedrijven die vrijwillig participeren.
- Onderzoeken uitvoeren en bestaande onderzoeken verzamelen.

Naast het gebruik van instrumenten kunnen ook maatregelen door de overheid bevorderd worden om milieuverontreiniging terug te dringen (De Waal, 1997).

2.2 De schadelijke milieu impact van wegwerpplastic

Alvorens ingegaan wordt op de schadelijke milieu impact van wegwerpplastic zullen enkele begrippen die van belang zijn voor het onderzoek kort toegelicht worden.

- Verpakking: is elk product dat gebruikt wordt voor het beschermen, conserveren, leveren en presenteren van goederen, van ruwe grondstoffen tot eindproducten, van producenten tot consumenten (Ivankovic et al., 2017, p. 28).

- Plastic: is een lichtgewicht, hygiënisch en bestendig materiaal dat op verschillende manieren gevormd en in een breed scala aan toepassingen gebruikt kan worden (UNEP, 2018, p. 2).
- Wegwerpplastic: wordt vaak ook *single use plastic* genoemd, zijn verpakkingsoorten die voor eenmalig gebruik bestemd zijn, alvorens ze weggegooid of gerecycled worden. Deze items zijn onder meer boodschappentassen, voedselverpakkingen, flessen, rietjes, containers, kopjes en bestek (UNEP, 2018, p. 2).

2.2.1 Plastic

In het rapport '*Single-Use Plastics: A Roadmap for Sustainability*' van het *United Nations Environment Programme* (UNEP, 2018, p. 6) is aangegeven dat plastic niet weg te denken is in de huidige samenleving omdat vele producten vervaardigd zijn uit PET en wereldwijd het meest gebruikelijkste verpakkingsmateriaal is. Veel van het plastic dat geproduceerd wordt, is ontworpen voor eenmalig gebruik met als gevolg dat plastic verpakking verantwoordelijk is voor ongeveer de helft van het plastic afval in de wereld. Het meest van dit afval wordt geproduceerd in Azië, terwijl Amerika, Japan en de Europese Unie 's werelds grootste producenten van plastic verpakkingsafval zijn. Slechts negen procent van de 9 miljard ton plastics die de wereld ooit heeft geproduceerd, is gerecycled. De meeste plastics belanden op stortplaatsen of in het milieu (UNEP, 2018, p. 6).

Zoals aangegeven in het rapport van het UNEP (2018, p. 2), worden de meeste plastics biologisch niet afgebroken, maar foto degraderen in de plaats daarvan, hetgeen betekent dat het plastic langzaam uiteenvalt in stukjes die microplastics genoemd worden. Ook wordt er aangeduid dat de microplastics van grote plastic artikelen vaak terecht komen voor op land, zoals stranden vanwege hoge ultraviolette straling en slijtage door golven, terwijl het degradatieproces in de oceaan veel langzamer is vanwege lagere temperaturen en verminderde ultraviolette blootstelling (UNEP, 2018, p. 2). De groei van de productie van plastic is grotendeels groter dan die van elk ander materiaal als er gelet wordt op de overgang van duurzame plastic naar plastic dat eenmalig gebruikt wordt. De productie van plastic is grotendeels afhankelijk van fossiele koolwaterstoffen, die niet hernieuwbare middelen zijn. Indien de groei van de plasticproductie zich in zijn huidige tempo voortzet, kan de plasticindustrie 20 procent verantwoordelijk zijn van het totale oliegebruik van de wereld (UNEP, 2018, p. 2).

Uit het rapport van het UNEP is gebleken dat wegwerpplastic overvloedig veel zorgt voor problemen wanneer het in het milieu terecht komt, onder andere plastic zakken die waterwegen kunnen blokkeren en natuurrampen verergeren (UNEP, 2018, p. 7). Wanneer plastic in het milieu terecht komt en blootgesteld wordt aan zonlicht, de wind en golfbewegingen, brokkelen die af in microplastics (kleinere stukjes). Deze microplastics die continu verpulveren in kleinere deeltjes, verspreiden zich door de waterkolom en bereiken zo de hele wereld (Parker, 2019). Uit het artikel van Laura (2019) is aangegeven dat deze kleinere deeltjes aangetroffen worden in drinkwatersystemen en door de lucht zweven. Doordat dit plastic terecht komt in de zee en oceanen, raken dieren o.a vogels, vissen tot zoogdieren verstrikt of dood bij het consumeren daarvan. Het plastic wordt ook regelmatig ingeslikt door landdieren als olifanten, hyena's, zebra's, tijgers, kamelen, koeien en andere grote zoogdieren die daaraan sterven. Het is niet makkelijk om plastic uit de zee te halen, maar met behulp van de mechanische systemen als het Mr. Trash Wheel, een afvalverzamelaar in Baltimore in Maryland, is het efficiënt voor het oppikken van grotere stukken plastic uit de rivieren, kanalen en meren. Indien het plastic in microplastic verpulverd is en in de waterkolom op zee drijft, is het niet mogelijk het plastic te verwijderen (Laura, 2019).

2.2.2 De 4R's & L strategie

Om het afvalprobleem zoveel mogelijk te verminderen is er volgens de schrijvers Alsulaili et al. (2014, p. 56), een systeem ontwikkeld voor vast afvalbeheer om de "4R's" strategie toe te passen in combinatie met een sanitaire stortplaats. De eerste twee R's zijn *Reduce en Reuse*, welke bereikt kunnen worden door een bewustmakingscampagne. De resterende twee R's zijn *Recycle en Recover*. De L-strategie staat voor *Landfill*. De strategie die Alsulaili et al. (2014, p. 56) heeft aangegeven voor het afvalbeheer omvat verschillende activiteiten, zoals planning, financiering, inzameling, transport, scheiding, hantering en verwijdering van afval. Het systeem dat ontwikkeld is helpt de menselijke gezondheid te beschermen, biedt een schone en veilige milieu, bespaart stortplaatsen, energie en natuurlijke hulpbronnen, naast het besparen van de kosten voor afvalbeheer (Alsulaili et al., 2014, p. 56).

De 4 R's & L-strategie bestaat volgens Alsulaili uit (et al., 2014, p. 56):

- *Reduce*: omvat het voorkomen en preventie van de productie van afvalbronnen. Het is de gemakkelijkste strategie en heeft de meeste voorkeur als optie om de hoeveelheid afvalproducten te minimaliseren.

- *Reuse*: verwijst naar het herhaaldelijk gebruiken van items, voor hetzelfde doel of andere doeleinden. Hergebruiken betekent niet dat het item opnieuw verwerkt wordt en heeft daarom lage energiebehoeften.
- *Recycle*: gaat om het hervormen van nieuwe producten door afvalstoffen opnieuw te verwerken. Het bespaart natuurlijke hulpbronnen die niet te vernieuwen zijn, ruimte op stortplaatsen, vermindert lucht- en land vervuiling door uitstoot van broeikasgassen te verminderen en bespaart energie.
- *Recover*: is het omzetten van niet-recyclebare afvalstoffen in energie(elektriciteit) of bruikbare materialen, zoals compost. Niet brandbare materialen, zoals glas en metalen, kunnen niet hersteld worden. Als gevolg hiervan worden die materialen naar de stortplaats afgevoerd.
- *Landfill*: is het storten van afval en is de minst begunstigde optie. Materialen die niet te recyclen en niet te verbranden zijn worden naar de stortplaats afgevoerd.

2.3 Internationale verdragen en maatregelen tegen wegwerpplastic

Volgens Kooimans (2000) is aangegeven dat een verdrag meestal een geschreven overeenkomst of regel tussen twee of meer staten is, waarbij die staten elkaar rechten toekennen. Verdragen kunnen ervoor zorgen om de ene partij iets te laten doen, waar tegenover de andere partij een tegenprestatie belooft. Een verdrag kan ook gesloten worden voor het vastleggen van algemeen geldende regels (Kooijmaans, 2000).

Het Verdrag van Basel

Het verdrag van Basel omvat de controle op grensoverschrijdende verplaatsing van de grensoverschrijdende gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering daarvan. Het verdrag wordt ook wel genoemd "*Basel Convention on the control of transboundary movements of hazardous wastes and their disposal*."

Het doel van het verdrag is om de mens en het milieu te beschermen door de productie van gevaarlijke afval en andere stoffen waar mogelijk te verminderen. Vervolgens wordt de focus ook gelegd om het afval zo dicht mogelijk bij de bron van herkomst te verwijderen of te verwerken, het aantal gevaarlijke stoffen en het gevaar te verminderen en de verplaatsing daarvan over internationale grenzen af te bakenen (NIMOS, 2012, p. 32).

Het Verdrag van Stockholm

Dit verdrag is een mondiaal verdrag met als doel de gezondheid van mens en het milieu te beschermen tegen POP's. POP is de Engelse afkorting en staat voor “*Persistent Organic Pollutants*”. Dit is een verzamelnaam voor verschillende, vaak toxische chemische verbindingen. *Persistent* geeft aan dat het niet of zeer slecht biologisch afbreekbaar is. Over de gehele wereld worden deze POP's verspreid die zich in het vet van levende organismen verzamelen en giftig zijn voor zowel mensen als dieren. Doordat dit verdrag geïmplementeerd is, zullen landen maatregelen treffen om het verspreiden van POP's in het milieu tegen te gaan of reduceren (NIMOS, 2012, p. 35).

De wereldwijde toezeggingen tegen eenmalig plastic gebruik benadrukken een algemeen opvatting om op te treden tegen plasticvervuiling. Hiervoor worden of zullen enkele maatregelen genomen worden door verschillende landen volgens het UNEP (2018, p. 18-22):

1. Verbeteringen in het afvalbeheersysteem (*Waste management*)

Een verbod op plastic zakken en piepschuimartikelen kunnen een aantal indicaties van overmatig gebruik van plastic effectief tegengaan. Betere afvalbeheersystemen en circulair denken kunnen echter bijdragen tot langetermijn effecten en het probleem van plastic in het milieu beter aanpakken.

2. Ontwikkeling van milieuvriendelijke alternatieven

Door samen te werken met de industrie kunnen overheden de ontwikkeling en bevordering van duurzame alternatieven ondersteunen om single-use plastics geleidelijk af te bouwen. Verder kan het door invoering van economische prikkels, projecten ondersteunen die recyclen en het stimuleren van micro-ondernemingen. Hierdoor kunnen overheden bijdragen aan de toepassing van milieuvriendelijke alternatieven voor *single use plastics*.

3. Sociaal bewustzijn en educatie

Het sociaal bewustzijn en educatie zijn essentieel om veranderingen in consumentengedrag te geven en aan te moedigen, maar een geleidelijk transformatieproces is noodzakelijk. Een langdurige verandering in de culturele houding ten opzichte van milieukwesties zijn vaak niet haalbaar door middel van korte of op zichzelf staande bewustmakingscampagnes. Het wordt in plaats daarvan het best

bereikt door educatie op zeer jonge leeftijd in te voeren in reguliere didactische praktijken en school curricula. Strategieën voor bewustmaking van het publiek kunnen een reeks aan activiteiten omvatten die ontworpen zijn om te overtuigen en te onderwijzen. Deze strategieën kunnen niet alleen gericht zijn op hergebruik en recycling van hulpbronnen, maar ook op het aanmoedigen van verantwoord gebruik en het minimaliseren van afvalproductie en zwerfafval. Publieke druk kan een aanzet zijn voor beleidsbesluitvormingen.

4. Vrijwillige reductiestrategieën en overeenkomsten

Reductiestrategieën zijn een andere optie om het aantal plastic zakken en de hoeveelheid plastic verpakkingen voor eenmalig gebruik te verminderen. In tegenstelling tot verboden en belastingen is de waarde van de reductiestrategieën niet uit op het afdwingen en plotselinge veranderingen in de markt. Ze bouwen voort op het inzicht dat de verandering, wil deze langdurig zijn, vrijwillig moet zijn en gebaseerd op keuzes. Deze strategieën erkennen de complexiteit van de behoeften in verband met het gebruik van tassen, waarbij de keuze vaak aan de consument wordt overgelaten. Om de reductiestrategieën te laten slagen, is voldoende sociaal bewustzijn noodzakelijk. De promotie en aanvaarding van herbruikbare tassen als alternatief voor plastic tassen is een voorbeeld van een reductiestrategie waarbij de keuze bij de consument ligt. Vrijwillige overeenkomsten zijn een ander voorbeeld van reductiestrategieën die worden aangestuurd door de aanbodzijde. Vrijwillige overeenkomsten tussen de overheid en producenten of detailhandelaren kunnen als alternatief voor verboden dienen en een effectief instrument zijn om publiek-private samenwerking aan te tonen. Detailhandelaren en producenten zijn cruciale partners bij het bewerkstelligen van gedragsverandering door bewustwording te creëren en alternatieven te bieden.

5. Beleidsinstrumenten

Beleidsinterventies om eenmalige plastic zakken en piepschuim producten te verminderen zijn geïmplementeerd op nationaal en subnationaal niveau. Regeringen hebben verschillende beleidsinstrumenten geïntroduceerd, van verboden tot economische instrumenten zoals belastingen. Overheden van de wereld hebben de dikte van de toegestane of verboden plastic zakken gedefinieerd en gereguleerd.

Alhoewel het groeiende aantal landen en steden die *single use plastics* gebruik stijgt, zijn er landen die beleidsmaatregelen hebben getroffen inzake het verbannen van plastic zakken en piepschuimproducten (UNEP, 2018, p. 18-22).

3. De wegwerpplastic problematiek in Suriname

In dit hoofdstuk wordt het beleidskader en de wetgeving die betrekking hebben op de wegwerpplastic problematiek behandeld. In het beleid zoals opgenomen in de ontwikkelingsplannen 2012-2016 en 2017-2021 wordt de wegwerpplastic problematiek in Suriname aangemerkt als wegwerp afvalproblematiek. De nadruk zal daarom in dit hoofdstuk op dit laatste worden gelegd. Ook zullen de genomen beleidsmaatregelen door de overheid toegelicht worden. Daarna worden de actoren van de overheid- en private sector actoren beschreven. Het gaat om de overheidsactoren: de voormalige Ministerie Handel, Industrie en Toerisme (MinHI&T) en nu het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (MinEZ), het Ministerie van Openbare werken (MinOW) afdeling Vuilophaal en Verwerking (VOV) en het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling Suriname (NIMOS). De uitvoeringsinstantie die beschreven wordt is de United Nations Development Programme (UNDP) Suriname en ten slotte Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur) die onder het particulier initiatief valt.

3.1 Het beleidskader inzake de wegwerpplastic problematiek in Suriname

Het beleidskader omvat de uitgangspunten van het beleid met betrekking tot wegwerpapval zoals dat is aangegeven in het ontwikkelingsplan 2017-2021 en omvat verder de wetgeving die ten grondslag ligt aan de wegwerp afvalproblematiek. Het ontwikkelingsplan 2017-2021 bouwt voort op het ontwikkelingsplan van 2012-2016 daarom worden ook die uitgangspunten meegenomen. In het beleidskader is niet expliciet verwezen naar de wegwerpplastic problematiek dat onderdeel vormt van de algemene afvalproblematiek.

3.1.1 Het Ontwikkelingsplan van de periode 2012-2016 en 2017-2021

In het ontwikkelingsplan 2012-2016 wordt aandacht besteed aan het aspect afvalbeheer (Stichting Planbureau Suriname ,SPS, 2012, p. 141). In Suriname is het afval het grootste milieuprobleem. Volgens dat plan is gebleken dat er continu een toename was in de hoeveelheid afval die verzameld werd. Echter beschikte Suriname in die beleidsperiode nog niet over adequate ophaal, opslag en verwerking van afval. In groot-Paramaribo werd dagelijks ongeveer 180 ton afval verzameld waarvan circa 67% huishoudelijk afval is. Inadequate afvalverwerking vormde zoals in dat plan werd aangegeven een grote bedreiging voor het milieu en de gezondheid van de mens. Het beleid zou zich richten op het terugdringen van de hoeveelheid

afval die geproduceerd werd, het verhogen van de mate van recyclen, het verbeteren en reguleren van de ophaal, de verwerking en op het invoeren van het gebruik van afval als bron voor energieopwekking. De verkoop van recyclebare materiaal zou volgens dat plan een bijdrage leveren aan de inkomsten voor Suriname (SPS, 2012, pp. 144-145).

De Stichting Planbureau Suriname (SPS) (2017, p. 146) heeft in het ontwikkelingsplan van 2017-2021 aangegeven dat het afhandelen van afval van levensbelang is voor mens en milieu in geschikte gebieden. Het is zeer belangrijk om het type afval te categoriseren en waar het afval vandaan het komt. Van de gezinshuishoudens en bedrijven wordt veel afval verzameld. Kennis van de risico's, houdingen ten aanzien van het presenteren, bewerken en verwerken van afval en de prijs die men daarvoor gewillig is te betalen, worden bepaald door economische, sociale en culturele factoren. De benaderingswijze vanuit de milieu-invalshoek is dat de verschillende typen afval erg schadelijk is voor het milieu, voor zowel mens als dier, met als gevolg dat het effect heeft op het behoud van biodiversiteit. In het ontwikkelingsplan van het SPS is aangegeven dat een multidimensionale aanpak noodzakelijk is voor het vervoeren, bewerken en de opslag of verwerken van afval tot energie of andere producten. Dit omdat het aspecten die verschillend zijn bij elkaar brengt in een strategie en een plan, hiervoor dienen verschillende actoren consensus te bereiken. Ook is benadrukt dat tegen deze achtergrond als aspect in het ontwikkelingsplan 2017-2021 de aanpak voor het afhandelen van afval grondig in voorbereiding is. Verder is er aangegeven dat er in juni 2018 een nationaal plan voor transport, verwerking en opslag van afval aangeboden worden aan DNA voor goedkeuring (SPS, 2017, p. 146).

3.1.2 Milieugerelateerde wetgeving als grondslag voor de reductie van wegwerpplastic

Zoals eerder aangegeven is wetgeving een essentiële factor voor het realiseren van de beleidsgebieden die gekoppeld zijn aan de beleidsdoelen. De oudste wet met milieugerelateerde bepalingen waarmee het Nationaal Instituut Milieu Ontwikkeling Suriname (NIMOS) regelmatig werkt is de Politiestrafwet van 1875 (Gov, z.d.). In de Politiestrafwet (1915, § 4, art. 39, lid 5)² is aangegeven dat als burgers hun eigen terrein weigeren of verzuimen schoon te houden er sancties aan verbonden zijn. Ook mag men niet weigeren of verzuimen om dat wat als hinder voor de omgeving of schade voor de gezondheid beschouwd wordt door de politie of districtscmissaris opgeruimd worden. Het deponeren van afval is strafbaar in het milieu o.a op de plantage, of op een dam, polder of pad van de plantage, dam, polder of pad verspert of

² WET van 29 november 1915, tot vaststelling van een Politiestrafwet (G.B. 1915 no.77)

het verkeer daarover verhindert. Voor al het voorgenoemde kunnen burgers beboet worden voor maximaal eenduizend gulden of een gevangenisstraf krijgen van hooguit veertien dagen (Politiestrafwet, 1915, § 4, art. 39, lid 5)

De Politiestrafwet

De Politiestrafwet (1915, § 4, art. 39a, lid 6)³ houdt in dat iemand die vuilnis, afval of andere zaken deponeert of stort langs het openbaar verkeer o.a wegen, voetpaden, tuinen of parken die openbaar zijn voor het publiek, kanalen, trezen of kreken, overheids perceel of land, beboet wordt voor maximaal eenduizend gulden of een gevangenisstraf krijgt van hooguit 2 maanden (Politiestrafwet, 1915, §4, art. 39, lid 5). Deze wet is nog steeds van toepassing waarbij het Korps Politie Suriname (KPS) het toezicht houdt op het naleven van de bepalingen in deze wet (Gov, z.d.).

De Milieu Raamwet

Suriname beschikt sinds 26 maart 2020 over een Milieu Raamwet. Deze wet is in het kader van duurzame ontwikkeling in Suriname door De Nationale Assemblee (DNA) aangenomen en heeft als doel beleids en milieu strategie te ontwikkelen. Dit moet resulteren in het scheppen van een goede balans tussen economische groei en milieubescherming voor de Surinaamse samenleving (Dna, z.d.). In de Milieu Raamwet (2020, § 3, art. 9, lid 1 en 2)⁴ wordt de nadruk gelegd op elke burger die zich op Surinaamse grondgebied bevindt, zorg moet dragen voor het milieu. Met zorg wordt bedoeld dat een ieder die beseft dat elke handeling die schadelijke gevolgen heeft voor het milieu achterwege gelaten moet worden.

3.1.2 Geratificeerde milieugerelateerde verdragen

Suriname heeft een aantal belangrijke internationale verdragen met betrekking tot het milieu geratificeerd. In 1992 heeft Suriname de Rio Verklaring voor Milieu en Ontwikkeling geratificeerd en bind zich daarbij aan duurzame ontwikkeling van zijn milieu. Verder werd er in maart 2011 door Suriname, de verdragen *Basel Convention on the control of transboundary*

³ WET van 29 november 1915, tot vaststelling van een Politiestrafwet (G.B. 1915 no.77)

⁴ WET van 07 mei 2020 no.97, houdende regels voor duurzaam milieumanagement (Milieu Raamwet)

movements of hazardous wastes and their disposal en *the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants* (POP's) ondertekend (Nimos, 2012, p. 32-35).

3.2 Beleidsmaatregelen in het kader van de reductie van wegwerpplastic

In de beschikking van het Ministerie van EZ (S.B. 2019, no. 44)⁵, is aangegeven dat het gebruikmaken van styrofoam, schadelijke gezondheidsaspecten met zich meebrengt. Ook heeft de styrofoam schadelijke impact voor het milieu en was het van essentieel belang om vanaf 1 mei 2019

(S.B. 2019, no. 44):

- Een verbod in te voeren op de import van styrofoam. De importeurs of producenten die nog styrofoam op voorraad hadden met als doel voor het gebruik van verpakkingsmateriaal van voedingswaar, de gelegenheid kregen om de voorraden te verkopen, op voorwaarde dat styrofoam die voor 1 mei 2019 waren aangekocht en verscheept naar Suriname nog het land worden binnengehaald.
- Voorlopig een vergunning voor de import aan te vragen, de styrofoam die niet direct voor consumptieve bedoelingen bestemd is, waarbij de kans op verhitting weinig of niet aanwezig is. Bovendien nog duurzaam gebruikelijk is, zoals styrofoam koelboxen voor de koeling van groenten, fruit en vis ten dienste van de productie en export; en het verbruik van styrofoam die geschikt is voor direct consumptieve bedoelingen per 1 november 2019 volledig verbannen.

3.3 Actoren in het kader van de reductie van wegwerpplastic

Zoals vermeld in paragraaf 1.2 bestaat het openbaar bestuur volgens Herweijer en Hoogerwerf (2008) uit organisaties die het beleid voorbereiden, vaststellen en uitvoeren, waaronder de overheid, uitvoeringsinstanties, het particulier initiatief en marktorganisaties.

3.3.1 Betrokken actoren

In dit subhoofdstuk worden respectievelijk de overheid, uitvoeringsinstanties en het particulier initiatief in Suriname besproken.

⁵ BESCHIKKING van de Minister van Handel, Industrie en Toerisme van 25 april 2019 no. 910, houdende nadere wijziging van het Besluit Negatieve Lijst.

1. Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (MinEZ), onderdirectoraat marktbeheersing
2. Het Ministerie van Openbare Werken afdeling Vuilophaal en Verwerking (VOV)
3. Het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS)
4. United Nations Development Programme Suriname (UNDP)
5. Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur)

3.3.2 Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie

Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie, kent een aantal taakstellingen die bij wet zijn vastgesteld. Enkele van deze taken zijn (Gov, z.d.):

- de bevordering van de binnen en buitenlandse handel waaronder het import en export beleid, het één en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.
- de vaststelling en beheersing van de controle op prijzen, alsmede op de kwaliteitsnormen, het één en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.

Op het Ministerie van EZ is het onderdirectoraat marktbeheersing gevestigd, die zich bezighoudt met het beleid inzake *'single use plastic'*.

Enkele taken van het onderdirectoraat marktbeheersing zijn (Gov, z.d.):

- Het beschermen van de consument middels het op een hoger niveau brengen van de consumentenbeweging en zorgen voor de wetgeving op dit gebied.
- Het toezien op de naleving van wetgeving binnen de interne markt o.a: op het gebied van economische delicten, consumentenbescherming, mededinging.

Het onderdirectoraat **Marktbeheersing** omvat de volgende beleidsgebieden (Gov, z.d.):

- **Consumentenbescherming**

De afdeling Consumentenzaken werd op 1 februari 2013 in het leven geroepen op het Ministerie van EZ. Deze afdeling Consumentenzaken is ingedeeld in vijf units waaronder (Gov, z.d.):

- **De unit Juridische Eenheid:** heeft als verantwoordelijkheid het juridisch adviseren van de leiding en het geven van adviezen bij het afhandelen van klachten binnen de afdeling

Consumentenzaken inzake wettelijke aspecten. Bovendien is deze unit ook belast met het opstellen van beleid en regels voor het optimaliseren van consumentenbescherming.

- **De unit Consumentenbescherming en begeleiding:** vormt de kern van de afdeling Consumentenzaken en draagt de verantwoordelijkheid om de interactie met consumenten te bevorderen. Verder is deze unit aansprakelijk voor het ontvangen, onderzoeken, afhandelen van klachten en toezicht houden op de algemene handhaving van wetten van de consument.
- **De unit Onderzoek en Projectmanagement:** is verantwoordelijk voor het verzamelen van data en onderzoek doen naar nieuwe ontwikkelingen in het consumentengedrag, handelspraktijken en de ontwikkeling met betrekking tot goederen en diensten. Dit is belangrijk voor het bevorderen van de bescherming van de consument in Suriname.
- **De unit *Public Relations en Awareness*:** heeft als verantwoordelijkheid het voorlichten van consumenten over hun rechten en verantwoordelijkheden als consument. De voorlichting en consumenteneducatie is afgeleid en gebaseerd op de acht fundamentele rechten en verantwoordelijkheden van de consument die geconstateerd zijn door de Verenigde Naties (VN).
- **Markt Surveillance**
Het onderdirectoraat Marktbeheersing heeft als één van de kerntaken markt surveillance, met als doel dat ondernemingen de mogelijkheid hebben om zich te certificeren en te zorgen dat er aan bepaalde standaarden wordt voldaan. Dit kan na verificatie vastgesteld worden bij controle ter plekke en wanneer er consumentenklachten zijn
(Gov, z.d.).

3.3.3 Het Ministerie van Openbare Werken afdeling Vuilophaal en Verwerking

Het Ministerie van Openbare Werken is verantwoordelijk voor het ontwikkelen, bouwen en onderhouden van het openbaar goed voor een leefbare, schone samenleving in Suriname. De dienstverlening naar de gemeenschap toe en de toenemende behoefte aan integrale aanpak is zeer belangrijk (Gov, z.d.).

Voor dit onderzoek zal de afdeling VOV van belang zijn omdat deze afdeling zich bezig houdt met afval, vuilophaal en schoonmaak.

Enkele taken van de afdeling VOV zijn onder andere (Gov, z.d.):

- Het tweemaal ophalen van huisvuil per week

- Het ophalen van zwerfafval langs de straten voornamelijk de hoofdwegen
- Het ophalen van grofvuil langs de wegen die voor milieuverontreiniging zorgt. De controle unit lokaliseert deze plekken. Dit wordt ook aangegeven door burgers. Indien een burger grofvuil thuis wil laten ophalen kan dat via het directoraat Openbaar Groen tegen betaling

Het ministerie streeft ernaar dat elke burger in de toekomst voor het huisvuil zal betalen. Ook zal het Ministerie van O.W transformatie teweeg brengen in het huidige verwerkingssysteem van vuil naar milieuvriendelijke systeem(zoals verbrandingsovens). Het huisvuil zal eerst gescheiden worden door de burgers (Gov, z.d.).

3.3.4 Het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname

Het NIMOS is opgericht in 1998 als autonome overheidsstichting en werkmarm van de Nationale Milieu Raad (NMR). De NMR, is een adviesorgaan van de Regering van de Republiek Suriname, ingesteld per 1997, met het oog op het voorbereiden van het milieubeleid en het uitvoeren van controle. De organisatie NIMOS beïnvloedt de ontwikkeling van een nationaal juridisch raamwerk voor milieubeleid en milieumanagement in het belang van duurzame ontwikkeling (Gov. z.d.). Het NIMOS heeft als primaire doelstellingen (Gov, z.d.):

- Het doen verwezenlijken van nationale milieuwetgeving in de ruimste zin des woords.
- Het voorbereiden en doen verwezenlijken van de regelgeving inzake de bescherming van het milieu.
- De coördinatie en de controle op de naleving daarvan.

De problemen waarmee het NIMOS geconfronteerd raakt op nationaal niveau zijn (Gov, z.d.):

- Gebrekkige drainage systeem voor afvalwater
- Inadequate vuilophaal- en verwerking
- Vervuiling van oppervlaktewater door inefficiënt gebruik van kunstmeststoffen
- Kwikvervuiling van bodem en waterwegen
- Lozing van industrieel afvalwater

De problemen waarmee NIMOS geconfronteerd raakt op regionaal en internationaal gebied kampt zijn (Gov, z.d.):

- Grensoverschrijdende ziekten en plagen
- Klimaatsverandering

- Afname van biodiversiteit en landdegradatie

3.3.5 United Nations Development Programme Suriname (UNDP)

Het United Nations Development Programme (UNDP) is een wereldwijd ontwikkelingsnetwerk van de Verenigde Naties (VN). Het is een organisatie die pleit voor verandering en verschillende landen verbindt met kennis, ervaringen en middelen om mensen te helpen een beter leven op te bouwen (UNDP, z.d.). Deze organisatie is gevestigd in ongeveer 170 landen en werkt samen met hen aan hun eigen oplossingen voor mondiale en nationale ontwikkelingsuitdagingen. UNDP staat centraal in de Sustainable Development Group (UNSDG) van de Verenigde Naties. De Sustainable Development Goals (SDG's), ook wel bekend als de Global Goals, zijn een universele oproep tot actie om een einde te maken aan armoede, de planeet te beschermen en ervoor te zorgen dat alle mensen kunnen genieten van vrede en welvaart (UNDP, z.d.). Belangrijke SDG's met betrekking tot de wegwerpplastic problematiek zijn (UNDP, z.d.):

- Verantwoord verbruik en productie: hier wordt de nadruk gelegd op de manier waarop we giftig afval en verontreinigende stoffen verwijderen. Dit is één van de belangrijke doelen om te bereiken. Het stimuleren van industrieën, bedrijven en consumenten om afval te recyclen en te verminderen, is even belangrijk, evenals het ondersteunen van ontwikkelingslanden om tegen 2030 over te stappen naar duurzame consumptiepatronen.
- Leven onder water: hier wordt de nadruk gelegd op de vervuiling van de zee, waarvan overgrote meerderheid afkomstig is van bronnen op het land. Ook bereikt het alarmerende niveaus, met gemiddeld 13.000 stukjes plastic afval op elke vierkante kilometer oceaan. De SDG's zijn gericht op het duurzaam beheren en beschermen van mariene en kust ecosystemen tegen vervuiling, en pakken de effecten van oceaanverzuring aan.

UNDP Suriname speelt in op nationale uitdagingen die uitgedrukt zijn in het *National Development Plan*, in overeenstemming met het nieuwe *United Nations Multi-country Sustainable Development Framework* (MSDF) en het *UNDP Strategic Plan 2014-2017*. De UNDP Suriname legt de nadruk op de volgende sleutelgebieden (UNDP, z.d.):

- Duurzame ontwikkeling
- Democratisch bestuur en vredesopbouw

- Klimaat- en rampenbestendigheid

3.3.6 Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur)

Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur) is opgericht in april 2015. De stichting heeft als doel de Surinaamse samenleving bewust te maken van recyclen, afval scheiden en milieu bewustwording in het algemeen (SuReSur, z.d.). Vanaf het jaar 2015 pakt stichting SuReSur met behulp van recyclebakken de groeiende stroom van afval aan. De recycle bakken waar plastic flessen, plastic zakken en aluminium blikken worden ingezameld, bevinden zich op 140+ locaties in woonwijken en worden door partners uit het bedrijfsleven wekelijks opgehaald. Hierdoor blijven deze producten uit het milieu en hebben het vermogen ingezet te worden als recyclebaar materiaal (SuReSur, z.d.). Door de jaren heen heeft er verandering plaatsgevonden van de locaties van de recyclebakken. De redenen van de oorzaak zijn verschillend n.l (SuReSur, z.d.):

- Winkeliers die niet meer willen samenwerken en de recycle bak niet langer voor de winkel willen.
- Op bepaalde locaties worden vernieling aan de recyclebakken toegebracht.
- Het onjuist gebruik maken van de recyclebak door de buurtbewoners. (vb. het deponeren van huisvuil en kadavers in de recycle bak)

Desondanks is SuReSur in staat geweest om de recycle bakken op openbare en toegankelijke locaties te houden. In het begin ging de start moeizaam maar door de jaren heen is het aantal locaties en opgehaald materiaal gaan groeien. Surinamers zijn zich ervan bewust dat afval gescheiden moet worden (SuReSur, z.d.).

De stichting zet zich in voor (SuReSur, z.d.):

- Voorlichting aangaande afval scheiden bij de huishoudens
- Promoten van circulair economie
- Awareness over milieubewust leven
- Promoten van groen ondernemen
- Organiseren van Clean Up activiteiten
- Voorlichting op scholen en bij organisaties
- Bewust maken omtrent recycle

4. Onderzoekopzet, resultaten en analyse

In dit hoofdstuk wordt ten eerste de methodische karakterisering, resultaten en analyse van het onderzoek gepresenteerd. Ten tweede wordt de dataverzameling en dataverwerking toegelicht. Tenslotte wordt het hoofdstuk afgesloten met de resultaten en de analyse.

4.1 Methodische karakterisering

Onderzoeksstrategie

Dit onderzoek is een kwalitatief exploratief van aard. Volgens van Thiel (2009, p. 23) moet een exploratief onderzoek leiden tot een empirische beschrijving. Het type onderzoek dat gedaan wordt is een casestudy oftewel gevalstudie. Een case study is een onderzoeksstrategie waarbij één of enkele gevallen van het onderzoeksontwerp in hun natuurlijke situatie worden onderzocht (Van Thiel, 2009, p. 99).

Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit twee onderdelen waaronder het theoretisch kader en het empirisch kader. Het verzamelen van data voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden middels literatuuronderzoek en bestaand materiaal en interviews. Het literatuuronderzoek betreft met name wetenschappelijke boeken en artikelen over het openbaar bestuur en de overheid. Daarnaast is literatuur bestudeerd over wegwerpplastic en maatregelen die wereldwijd genomen worden. Bij bestaand materiaal is gebruik gemaakt van de ontwikkelingsplannen van Suriname en documenten van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technische Innovatie en het NIMOS.

Verder zijn er interviews van de betrokken actoren afgenomen, welke semi-gestructureerd zijn. Dit is een interviewtechniek waarbij er door de onderzoeker een interviewhandleiding wordt opgesteld. Deze handleiding wordt tijdens het interview gebruikt om het gesprek in een bepaalde richting te leiden (Van Thiel, 2009).

De respondenten die een bijdrage geleverd hebben aan dit onderzoek zijn:

- Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (MinEZ), waarnemend onderdirecteur van het onderdirectoraat Marktbeheersing, dhr. Vincent Fernandes

(persoonlijke communicatie, 11 december 2020).

- Het Ministerie Openbare Werken (MinOW), waarnemend Chef vuilverwerking, afdeling Vuilophaal en Verwerking, Mevr. Cynthia Yau (persoonlijke communicatie, 26 januari 2021).
- De United Nations Development Programme Suriname, Programme Specialist Energy and Environment, dhr. Bryan Drakenstein (persoonlijke communicatie, 1 maart 2021).
- Het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS), Legal Advisor, Mevr. Ghina Griffith (persoonlijke communicatie, 13 januari 2021)
- Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur), project coördinator, dhr. Glenn Ramdjan (persoonlijke communicatie, 21 december 2020).

4.2 Dataverzameling en dataverwerking

Voor het verwerken van data is er tijdens de interviews gebruik gemaakt van een recorder voor zowel persoonlijke als telefonische interviews, met toestemming van de respondenten. Zoals eerder aangegeven, is er gebruik gemaakt van een interviewhandleiding met semigestructureerde vragen die opgesteld zijn op basis van de theorie uit de literatuur. De voornoemde respondenten in paragraaf 4.1 zijn telefonisch en per mail gecontacteerd. Vanwege de Covid-19 situatie bleven afspraken langer uit waardoor bepaalde respondenten ook gevraagd werden als zij bereid waren om een telefonisch interview of een virtueel interview via zoom af te staan. Dit ook omdat bepaalde actoren niet bereid waren fysieke interviews af te staan vanwege de stijging van aantal Covid-19 besmettingen.

Het interview met Dhr. Glenn Ramdjan projectcoördinator van SuReSur vond plaats op het terrein van de Anton de Kom Universiteit. Er is ook gewerkt met de website bron van Suresur. Met mevr. G. Griffith, Legal Advisor van het Nationaal Instituut voor Milieu en ontwikkeling in Suriname (NIMOS), werd een telefonisch interview gesprek gehouden.

Het United Nations Development Programme Suriname (UNDP) werd persoonlijk benaderd omdat de instantie telefonisch niet bereikbaar was. De interviewhandleiding werd achtergelaten bij UNDP waarbij er contact opgenomen werd dat het interview via zoom zou plaatsvinden. Uiteindelijk is er met dhr. Bryan Drakenstein staff van de UNDP een interview via Zoom afgenomen. Alhoewel er een afspraak was gemaakt voor een persoonlijk interview met mevr. Cynthia Yau, waarnemend Chef vuilverwerking van het Ministerie Openbare Werken (MinOW), afdeling Vuilophaal en Verwerking, werd vóór de afgesproken datum, de vragen per mail beantwoord opgestuurd. Middels een telefonisch gesprek met dhr. Fernandes, van het

Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (MinEZ) afdeling marktbeheersing werd er deels data verzameld. In dit gesprek werd aangegeven dat het beleid met betrekking tot het reduceren van wegwerpplastic niet gefinaliseerd maar wel in voorbereiding is. Echter mocht er geen inzage in het beleid en werd ook aangegeven dat de mogelijkheid voor een interview niet mogelijk zou kunnen zijn. Er werd door dhr. Fernandes in het gesprek besloten dat er vervolgens documenten per mail opgestuurd zouden worden en dat de informatie daaruit gehaald moest worden om zodoende de vragen uit de interviewhandleiding te beantwoorden. Hierdoor bleven bepaalde vragen onbeantwoord. De documenten hebben toch een bijdrage geleverd aan dit onderzoek. Verder is er ook gebruik gemaakt van de websites van de voornoemde instantie die publieke informatie op het internet plaatsen. Gedurende het onderzoek trad door de Covid-19 maatregelen wat oponthoud op. Hierdoor vonden bepaalde interviews op een latere datum plaats dan gepland.

4.3 Onderzoeksresultaten en analyse van het onderzoek

Uit het onderzoek zijn de volgende resultaten voortgekomen

4.3.1 Het wegwerpplastic beleid van de Surinaamse Overheid

Er is volgens dhr. Fernandes, waarnemend onderdirecteur van het onderdirectoraat Marktbeheersing, van het Ministerie van EZ nog geen specifiek beleid ontwikkeld over het beleid inzake wegwerpplastic. Er zijn wel voorbereidingen daartoe getroffen (Fernandes. V, persoonlijke communicatie, 11 december 2020).

In het document van het Ministerie van EZ is aangegeven dat er voor het verbannen van het styrofoam verpakkingsmateriaal, verschillende besprekingen zijn geweest met diverse stakeholders inzake de alternatieven voor dit verpakkingsmateriaal. Ook is aangegeven dat er al milieuvriendelijke alternatieven voorhanden zijn binnen de Surinaamse markt (Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme, MinHIT, 2019, Wettelijk kader).

Vanwege de schadelijke effecten op de gezondheid bij het gebruik van styrofoam, is er per 1 november 2019 een gebruiksverbod gelegd op dit plastic binnen de horeca, door het Ministerie van EZ. Het accent werd op styrofoam gelegd dat binnen de horeca gebruikt wordt als verpakkingsmateriaal. De importeurs en producenten die nog voorraden in hun bezit hadden, konden deze in kaart brengen en waren genoodzaakt een schrijven hierover te richten aan het Ministerie van EZ (MinHIT, 2019, Wettelijk kader).

Het Ministerie van EZ heeft gepoogd om bepaalde styrofoam verpakkingsmaterialen uit te bannen. De uitfasering van single use plastic zal plaatsvinden in een traject van 2 fasen (zie bijlage 6) waaronder:

Fase 1: het uitbannen van styrofoam verpakkingsmateriaal, die reeds heeft plaatsgevonden.

Fase 2: het geleidelijk stopzetten van single-use handzakken die voor eenmalig gebruik zijn.

(MinHIT, 2019, Inleiding).

Het afvalbeleid van het Ministerie van OW, afdeling Vuilophaal en Vuilverwerking (VOV) richt zich volgens mevr. Cynthia Yau, voornamelijk op het ophalen van huisvuil in Groot-Paramaribo, Wanica, Commewijne en Nickerie. Er is volgens mevr. Yau, waarnemend Chef vuilverwerking van VOV aangegeven dat deze afdeling verantwoordelijk is voor het verwerken van het afval op de vuilstortplaats te Ornamibo. In Nickerie wordt het afval verwerkt door de afdeling OW Nickerie. Door de afdeling VOV wordt momenteel het afval verwerkt door het afval te storten op de vuilstortplaats te Ornamibo

(Yau. C, persoonlijke communicatie, 26 januari 2021).

Wegwerpplastic is een aandachtspunt binnen het milieubeleid van het NIMOS. De instantie is per 2018 plasticvrij gegaan d.w.z dat zij het gebruik van wegwerpplastic zoveel mogelijk nalaat en ontmoedigd. De instantie ondersteunt de overheid bij het formuleren van het beleid en voorziet de overheid van technisch advies om o.a het gebruik van single use plastic te minimaliseren. Het Nimos is van oordeel dat de samenleving wel bewust wordt gemaakt over wegwerpplastic maar heeft ook aangegeven dat het NIMOS hierin minder actief geweest is de afgelopen jaren. Het bewust maken van de samenleving geschiedt door middel van informatie verstrekken. Mevr. Griffith, Legal Advisor van het NIMOS heeft verder aangegeven dat er in het verleden vaak activiteiten plaats gevonden hebben met andere organisatie en ngo's. De afgelopen tijd is het minder geweest omdat het Nimos zich meer gericht heeft op het bewust maken van de overheid en haar beleid. Om hieraan meer aandacht te besteden is er volgens mevr. Griffith aangegeven dat er momenteel geen concrete plannen zijn. Er zal volgens mevr. Griffith in het kader van het inwerkingtreding van het Milieu Raamwet voortzetting plaatsvinden van het voornoemde (Griffith. G, persoonlijke communicatie, 13 januari 2021).

4.3.2 Het wegwerpplastic beleid van particuliere instanties

SuReSur

Suresur is een organisatie die vanaf 2015 actief bewustwording van recycling en afvalscheiding promoot d.w.z. dat de organisatie de samenleving stimuleert om alle plastic flessen en zakken

in te zamelen zodat het gerecycled wordt. De Stichting is ook in de voorbereiding van het uitbannen van single use plastic zakken binnen de gemeenschap. De organisatie heeft door middel van het plaatsen van inzamelbakken uitvoering gegeven aan haar afvalscheiding project. Volgens dhr. Ramdjan, project coördinator van SuReSur is er in het kader van wegwerpplastic diverse projecten samen met de UNDP uitgevoerd. Suresur heeft in het kader van deze projecten middelen ontvangen voor het transport en om die inzamelbakken te kunnen plaatsen. De particulieren bedrijven die een bijdrage leveren door inzamelbakken te plaatsen zijn o.a. Fernandes Bottling Company N.V en Tropical Trade & Industries (Ramdjan. G, persoonlijke communicatie, 21 december 2020).

UNDP

Dhr. Bryan Drakenstein, Programme Specialist Energy and Environment van de UNDP stelt dat de inzichten die hij deelt niet geïnterpreteerd moeten worden als de officiële standpunten van de UNDP-Suriname, omdat er een koppeling is met de internationale standpunten van de UNDP. Wegwerpplastic is zowel wereldwijd als in Suriname een belangrijk aandachtspunt van het milieubeleid van de UNDP. Dit alles is aangegeven in het Strategic Plan 2014-2017 die over de hele wereld wordt uitgevoerd. In Suriname is dit aangegeven in het country program document. De reductie van plastic is in het country program meegenomen in het kader van “chemicals and waste” onder het punt milieuprogramma UNDP Suriname. Verder ondersteunt de UNDP, de organisatie Suresur bij verschillende projecten o.a. Cleanup project met recycle bakken en ophaalkosten (Drakenstein. B, persoonlijke communicatie, 1 maart 2021).

4.3.3 Samenwerking van de overheidsactoren met particulieren

In het document van het Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme aangegeven dat er na overleg met relevante stakeholders waaronder het Kabinet van de President: Coördinatie Milieu en het Ministerie van Volksgezondheid per 1 mei 2019 een importverbod op styrofoam ingevoerd is (MinHIT, 2019, wettelijk kader).

Volgens mevr. Yau is er momenteel een werkgroep, Beleidsaanpassing Vuilophaal en Verwerking (VOV), die zich bezig houdt met bekijken van alle mogelijkheden met betrekking tot afvalbeheer (Yau. C, persoonlijke communicatie, 26 januari 2021).

Tussen het Ministerie van EZ en het Nimos is er een samenwerkingsverband m.b.t het maken van beleid. De instantie werkt samen met het ministerie waarbij er tijdens het aanpakken van wegwerpplastic twee fasen zijn voortgevloeid. De eerste fase betreft het uitbannen van het

gebruik van styrofoam verpakking. In de tweede fase zou er samen met het ministerie naar andere plastic vormen over gestapt worden. Vanwege de Covid-19 Pandemie in het jaar 2020 heeft dit niet plaatsgevonden. Echter zal er opnieuw een aanvang daarmee gemaakt worden (Griffith. G, persoonlijke communicatie, 13 januari 2021).

Het Ministerie van EZ is met de particuliere stichting Suresur in gesprek geweest. Door dhr. Ramdjan van de stichting is ook aangegeven dat de gespreksvoering over het reduceren van wegwerpplastic voortgezet moet worden. Volgens dhr. Ramdjan geschiedt het proces erg langzaam. Ook met het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM) zijn er gesprekken aangegaan waarbij Suresur zich heeft uitgesproken over haar wenselijke richting inzake de afvalproblematiek in Suriname met ondersteuning van het bedrijfsleven. Daarbij is door dhr. Ramdjan aangegeven dat het de overheid niets zal kosten omdat de particuliere sector dit zou kunnen financieren terwijl de overheid enkel zorg moet dragen voor de wetgeving. Suresur richt zich op de agenda van het Ministerie van EZ inzake het beleid van *single use plastic* en dat er een datum voor het uitbannen komt van *single use plastic* (Ramdjan. G, persoonlijke communicatie, 21 december 2020).

De UNDP heeft als belangrijkste partner de overheid. Dhr. Drakenstein heeft aangegeven dat er vanaf 1978 een samenwerking is met de staat Suriname, waarbij de UNDP in de gelegenheid is te werken met alle departementen. Volgens dhr. Bryan Drakenstein is er een samenwerkingsverband met de ngo wereld waarbij er in dit kader specifiek ondersteuning wordt gegeven aan Suresur. De UNDP heeft geparticipeerd in enkele Clean Up projecten en heeft POP's en algemene chemicaliën studies gedaan in samenwerking met de overheid (Drakenstein. B, persoonlijke communicatie, 1 maart 2021).

4.4 Analyse

Uit de beleidsdocumenten en de afgenomen interviews van de respondenten is gebleken dat er nog geen sprake is van een specifiek beleid voor het reduceren van wegwerpplastic maar deze in formulering is. Met beleid wordt volgens Oosten(2014, p. 86) bedoeld, het realiseren van doelstellingen, volgens een tijdsplanning en met de inzet van bepaalde middelen. In de praktijk is terug te zien dat bij het verbannen van verpakkingsmateriaal (zie Bijlage 6) rekening gehouden is met de doeleinden en de mogelijkheden van de alternatieven die voorhanden zijn binnen de Surinaamse markt. Verder is er ook aangegeven dat het NIMOS en

het Ministerie van EZ het traject voor het verbannen van de styrofoam verpakkingsmateriaal in 2 fasen zal plaatsvinden. De eerste fase is reeds geïmplementeerd.

In de theorie is er volgens Oosten (2014) aangegeven dat er naast het beleid fasenmodel ook sprake is van beleid zonder fasen. Sturing in netwerken speelt een belangrijke rol omdat de overheid niet alleen beleid kan ontwikkelen en uitvoeren. Hiervoor is de samenwerking van verschillende actoren nodig en zijn de actoren van een beleidsveld elkaars medewerking afhankelijk voor het oplossen van complexe problemen. Uit het onderzoek is gebleken dat de samenwerking tussen de verschillende actoren van groot belang is bij het voorbereiden en het uitvoeren van het beleid voor het reduceren van wegwerpplastic. De overheid waaronder het Ministerie van EZ en NIMOS werken samen met verschillende stakeholders aan het reduceren van wegwerpplastic. Ook zijn er gesprekken gevoerd tussen Suresur en het Ministerie van EZ. Daarnaast ondersteunt UNDP, de projecten samen met stichting Suresur .

Verder is er uit het onderzoek gebleken dat de Surinaamse overheid verschillende maatregelen getroffen heeft om het wegwerpplastic in Suriname te reduceren. De beleidsmaatregelen zullen middels beleidsinstrumenten gecategoriseerd worden. Volgens Oosten (2014) kunnen de beleidsinstrumenten maatschappelijke ontwikkeling beïnvloeden zodat er een gewenste situatie wordt gerealiseerd. Deze instrumenten kunnen door de Surinaamse overheid ingezet worden om het wegwerpplastic te reduceren.

- **Juridische instrumenten:** deze instrumenten zijn gericht op mogen en moeten, waarbij het openbaar bestuur het gedrag kan ontzeggen en bepalen. Juridische sturing gaat gepaard met handhaving. Dit instrument is ingezet doordat er een importverbod per 1 mei is ingevoerd op styrofoam. Ook is er een gebruiksverbod gelegd op styrofoam verpakkingsmateriaal op 1 november 2019 die in de horeca gebruikt wordt. Vervolgens zal er na het gebruiksverbod op het styrofoam verpakkingsmateriaal sancties gehandteerd worden indien die nog gebruikt worden. Het Ministerie van EZ zal overgaan tot het in het beslag nemen van de verboden verpakkingsmateriaal.
- **Economische instrumenten:** deze instrumenten hebben meer te maken met financiën. Dit instrument is ingezet in de vorm van alternatieven die voorhanden zijn op de Surinaamse markt. De ondersteuning die de UNDP en andere particulieren bedrijven geven aan Suresur door verschillende projecten o.a Cleanup project met recycle bakken en ophaalkosten.

- **Communicatieve instrument:** deze instrumenten zijn gerelateerd aan voorlichting, soms propaganda en overleg. Communicatie kan ook gepaard gaan met andere instrumenten bijvoorbeeld het bekend maken van nieuwe regels of beleid dat tot nieuwe regels leidt. Het wordt ook gezien als de meest zachte vorm van sturing omdat beïnvloeding op gedragsverandering zeer klein is. Dit instrument is door de Surinaamse overheid ingezet door dat er verschillende overlegmomenten zijn geweest met relevante stakeholders waaronder het Kabinet van de President: Coördinatie Milieu en het ministerie van Volksgezondheid. Ook wordt er bewustwording gecreëerd onder de samenleving om plastic na te laten en verstrekt NIMOS daarbij informatie. Het NIMOS ondersteunt de overheid bij het formuleren van het beleid en voorziet haar van technisch advies om o.a het gebruik van *single use plastic* te minimaliseren. Verder waren de importeurs en of producenten die nog voorraden in hun bezit hadden, in de gelegenheid gesteld om een brief te richten naar het Ministerie van EZ. Daarnaast is het Ministerie van EZ met de particuliere stichting Suresur in gesprek geweest over het reduceren van wegwerpplastic. Bovendien is er volgens dhr. Ramdjan met het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM) gesprekken gevoerd waarbij Suresur zich heeft uitgesproken over haar wenselijke richting inzake de afvalproblematiek in Suriname met ondersteuning van het bedrijfsleven.

Conclusie

De probleemstelling van dit onderzoek luidt als volgt: **Op welke wijze kan de overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerpplastic in Suriname te reduceren?**

Uit het onderzoek is gebleken dat de overheid beleidsmaatregelen kan treffen door de beleidsinstrumenten van Oosten toe te passen. Onder andere:

- Het juridisch instrument wordt ingezet door middel van de juridische maatregelen die genomen worden waaronder: Het importverbod die per 1 mei 2019 is ingevoerd op styrofoam. Er zijn voor het importverbod verschillende overlegmomenten geweest met relevante stakeholders waaronder het Kabinet van de President: Coördinatie Milieu en het ministerie van Volksgezondheid. Ook is er vanaf 1 november 2019 een verbod gelegd op het gebruik van styrofoam, die in de horeca gebruikt wordt/werd als verpakkingsmateriaal. Hoewel deze maatregelen vastgesteld zijn vindt de handhaving van de maatregelen weinig tot niet helemaal plaats. Desondanks de formulering van het beleid voor het reduceren van wegwerpplastic in voorbereiding is, zou de Surinaamse overheid (Ministerie van EZ) eerst moeten beschikken over het beleid zodat de handhaving en naleving van deze juridische maatregelen in de praktijk tot uiting komt. Verder zou de overheid ook de sancties van de politiestrafwet moeten handhaven zodat de Surinaamse burgers het kunnen naleven. Het naleven van het milieuraamwet speelt hierbij ook een belangrijke rol.
- Het communicatief instrument wordt ingezet door middel van communicatieve maatregelen die genomen worden door verschillende actoren. Er worden projecten uitgevoerd om bewustwording te creëren onder de Surinaamse gemeenschap om plastic na te laten. Verder wordt de overheid ondersteunt bij het formuleren van het beleid en wordt de overheid voorzien van technisch advies om o.a het gebruik van *single use plastic* te minimaliseren. Vervolgens stimuleert het particulier initiatief de samenleving om plastic flessen en zakken in te zamelen zodat het gerecycled wordt. Ook is er een samenwerking tussen Suresur en UNDP in het kader voor diverse projecten van wegwerpplastic waaronder de *Clean up* projecten. Er is voor het styrofoam al alternatieven voorhanden op de Surinaamse markt waarbij een traject van 2 fasen uitgezet is voor het uitfaseren van wegwerpplastic. De 1ste fase is het uitbannen van styrofoam verpakkingsmateriaal en heeft al plaatsgevonden, en de 2de

fase is het geleidelijk stopzetten van single-use handzakken die voor eenmalig gebruik zijn. De overheid zou ook gebruik kunnen maken van de 4R's strategie hiervoor zal wel netwerkbenadering nodig zijn met de andere actoren waaronder het Ministerie van OW. Het 4R's strategie zou als systeem kunnen bijdragen aan de bescherming van de menselijke gezondheid, een schone en veilige milieu en het besparen van stortplaatsen en afvalbeheer.

Aanbevelingen

Het is gebleken dat de betrokken actoren in Suriname reeds werken aan het formuleren van beleid voor het reduceren van wegwerpplastic. Belangrijk is dat het beleid ontwikkeld wordt en daadwerkelijk wordt gehandhaafd. In het hedendaagse waar wegwerpplastic bijna niet meer weg te denken is, is het van belang dat de overheid zal inspelen door te controleren als het beleid wordt nageleefd.

Het volgende is aan te bevelen:

- **de relevante actoren in kaart te brengen.**

Alvorens het beleid te formuleren en de beleidsmaatregelen vast te stellen met betrekking tot het reduceren van wegwerpplastic in Suriname, dient de Surinaamse overheid na te gaan wie haar belangrijke actoren zijn (o.a producenten, bedrijfsleven, ngo's etc.), waar ze zijn gevestigd en over welke kennis zij beschikken. De Surinaamse overheid (het Ministerie van EZ) kan gebruik maken van b.v. data van Stichting Suresur die wegwerpplastic recycled en het bedrijfsleven die milieuvriendelijke verpakking produceert.

- **het formuleren van een wegwerpplasticbeleid en beleidsmaatregelen met daarin een duidelijke en haalbare doelstelling opgenomen.**

Mits de overheid over de data beschikt over wat er gerecycled en opgehaald wordt per district kunnen effectieve en efficiënte doelen vastgesteld worden die haalbaar zijn. Zo kan het traject dat in 2 fasen uitgezet is voor het uitfaseren van wegwerpplastic geleidelijk per district uitgevoerd worden. Ook kan er na dit traject geëvalueerd worden welke milieuvriendelijke verpakkingsmateriaal het best gebruikelijk is voor de Surinaamse samenleving.

- **Netwerkbenadering**

Voor een betere samenwerking van de actoren zal netwerkbenadering van belang zijn. Ministeries en verschillende instanties die raakvlakken hebben met het milieu en wegwerpplastic zouden betrokken kunnen worden bij het formuleren en uitvoeren van de beleidsmaatregelen.

- **Naleving van het verbod**

Het Ministerie van EZ moet nagaan als het gebruiksverbod van styrofoam dat per 1 november 2019 gelegd is binnen de horeca daadwerkelijk nageleefd wordt. De afdeling consumentenzaken zou hierin invulling kunnen geven door toezicht te houden.

- **het creëren van bewustwording**

De Surinaamse overheid dient de samenleving aan te moedigen om wegwerpplastic o.a plastic flessen en wegwerpplastic handzakken binnenshuis apart in te zamelen. Een ander manier om dit aan te moedigen is om de samenleving te laten betalen voor huisvuil. Zodoende kan de afdeling VOV van het Ministerie van OW de toekomstplannen realiseren om transformatie teweeg brengen in het huidige verwerkingssysteem van vuil naar milieuvriendelijke systeem.

Literatuurlijst

- Alsulaili, A., AlSager, B., Albanwan, H., Almeer, A., & AlEsa, L. (2014). *An Integrated Solid Waste Management System in Kuwait*. 5th International Conference on Environmental Science and Technology, 59, 54-56. <https://doi.10.7763/PCBEE>. 2014. V69. 12
- Beschikking van de Minister van Handel, Industrie en Toerisme van 25 april 2019 no. 910, houdende nadere wijziging van het Besluit Negatieve Lijst (S.B. 2019, no. 44)
- Boersema, J., De Groot, W., & Peereboom, J. (1991). *Basisboek milieukunde* (4^e herz. dr.). Boom.
- De overheid van de Republiek Suriname. (z.d.). *Nationale Wetgeving Natuurbeheer*. Geraadpleegd op 16 maart 2020, van <http://www.gov.sr/themas/milieu-omgeving/milieuwet/#:~:text=De%20oudste%2C%20nog%20van%20kracht,riskeert%20nog%20steeds%20een%20boete>
- De overheid van de Republiek Suriname. (z.d.). *Nimos*. Geraadpleegd op 16 maart, van <http://www.gov.sr/themas/milieu-en-omgeving/milieuwet/>
- De Waal, D. (1997). *Milieukunde* (1^e dr.). Noordhoff Uitgevers B.V.
- Dna.sr. (z.d.). *Parlement geeft goedkeuring aan Milieuraamwet*. Geraadpleegd op 16 september 2020, van <http://www.dna.sr/nieuws/parlement-geeft-goedkeuring-aan-milieuraamwet/>
- Donkers, H., & Horijon, T. (2015). *Zeeën van plastic (1). Plastic soep: De ins & outs van een jong milieuprobleem*. Geraadpleegd op 14 juni 2019, van https://www.researchgate.net/publication/282359281_Zeeen_van_plastic_1_Plastic_soep_De_ins_outs_van_een_jong_milieuprobleem
- Europese Commissie. (2018). *Kunststof voor eenmalig gebruik: nieuwe EU-regels om zwerfvuil op zee terug te dringen*. Geraadpleegd op 14 juni 2019, van https://www.bereadytochange.eu/campaign/campaign-press-materials/documents/circular-commission-welcomes/IP-18-3927_NL.pdf
- Hoogerwerf, A., & Herweijer M. (2014). *Overheidsbeleid: een inleiding in de beleidswetenschappen* (8^e dr.). Kluwer.
- Hoogerwerf, A., & Herweijer, M. (2008). *Overheidsbeleid: Een indeling naar de beleidswetenschap* (9de dr.). Kluwer.
- Ivankovic, A., Zeljko, K., Talic, S., Bevanda, A., & Lasic, M. (2017). *Biodegradable*

packaging in the food industry. Journal of Food Safety and Food Quality, 68, 27.
<https://doi:10.2376/0003-925X-68-26>

Kooijmans, P.H., (2000). Internationaal publiekrecht in vogelvlucht, 8e druk, Kluwer.

Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie. (2019). *HI&T gaat import en gebruik foam verbieden*. Geraadpleegd op 14 juni 2019, van <http://tradeandindustry.gov.sr/actueel/2019/hit-gaat-import-en-gebruik-foam-verbieden>

Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie. (z.j.). *Ministerie missie en visie*. Geraadpleegd op 23 oktober 2019, van <http://tradeandindustry.gov.sr/over-ministerie/missie-visie>

Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme. (2019). *Uitbanning en uitfasering single use packaging* [onuitgegeven intern document].

Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme. (z.d.). *Marktbeheersing*. Geraadpleegd op 13 januari 2020, van <http://tradeandindustry.gov.sr/minister-staf/marktbeheersing>

Ministerie van Openbare Werken. (z.d.). *Informatiefolder VOV vuilophaal en verwerking*. Geraadpleegd op 16 april 2021, van <http://publicworks.gov.sr/documenten/ow-informatie-documenten/informatiefolder-vov-vuilophaal-en-verwerking/>

Ministerie van Openbare Werken. (z.d.). *Openbaar Groen*. Geraadpleegd op 23 oktober 2019, van <http://publicworks.gov.sr/over-ministerie/organisatie-structuur/openbaar-groen/>

Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname. (2012). *Milieugerelateerde verdragen geratificeerd door Suriname*

Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters, Sappen. (z.d.). *FWS Branche verduurzamingsplan Verpakkingen 2019-2025* [White paper]. Geraadpleegd op 18 juli 2021, van <https://kidv.nl/media/brancheplannen/brancheplan-fws-eindversie.pdf?1.1.3-rc.1>

Oosten, W. (2014). *Inleiding bestuurskunde* (5^e herz. dr.). Boom Juridische uitgevers.

Parker, L. (2019, 13 juli). De wereldwijde plastic-crisis uitgelegd. nationalgeographic. Geraadpleegd op 16 juli 2021, van <https://www.nationalgeographic.nl/stop-met-plastic/2019/06/de-wereldwijde-plastic-crisis-uitgelegd>

Plasticsoupfoundation. *Plasticproductie*. Geraadpleegd op 5 juli 2019, van <https://www.plasticsoupfoundation.org/plastic-probleem/feiten-en-cijfers/plasticcijfers>

Rijksoverheid. (z.d.). *Verbod op gratis plastic tassen*. Geraadpleegd op 6 juni 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/afval/verbod-op-gratis-plastic-tassen>

- Starnieuws. (2018). *Tsang praat met fabrikanten over duurzaam plastic*. Geraadpleegd op 13 juli 2019, van <http://www.starnieuws.com/index.php/welcome/index/nieuwsitem/50319>
- Stichting Planbureau Suriname.(2012). *Ontwikkelingsplan 2012- 2016, Suriname in Transformatie*
- Stichting Planbureau Suriname.(2017). *Ontwikkelingsplan 2017-2021, Ontwikkelingsprioriteiten van Suriname*
- Suresur. (z.d.). *Over SuReSur*. Geraadpleegd op 29 januari 2020, van <http://suresur.green/over-suresur/>
- Undp (z.d.). Goal 12 responsible consumption and production. Geraadpleegd op 16 juli 2021, van <https://www.undp.org/sustainable-development-goals#responsible-consumption-and-production>
- Undp (z.d.). Goal 14 Life Below water. Geraadpleegd op 16 juli 2021, van <https://www.undp.org/sustainable-development-goals#below-water>
- United Nations Development Programme. (z.d.). *UNDP in Suriname*. Geraadpleegd op 11 september 2020, van <https://www.sr.undp.org/content/suriname/en/home/about-us.html>
- United Nations Environment Programme. (2018). *Single-use plastics: A Roadmap for Sustainability*, 104. Geraadpleegd op 13 juli 2019, van https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/25496/singleUsePlastic_sustainability.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Van Thiel, S. (2009). *Bestuurskundig onderzoek, Een methodologische inleiding*, (2^e dr.). Coutinho.
- WET van 29 november 1915, tot vaststelling van een Politiestrafwet (G.B. 1915 no.77)
- WET van 07 mei 2020 no.97, houdende regels voor duurzaam milieumanagement (Milieu Raamwet)

Bijlage I: Interviewhandleiding voor het Ministerie van Economische zaken,
Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ), Onderdirectoraat marktbeheersing.

Geachte heer/mevrouw,

Mijn naam is Joëla Jacob en ben van de Faculteit maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit. Ik heb als studierichting Public administration met als special Bestuur, Beleid en management. Momenteel doe ik een onderzoek ter afronding van mijn studie voor het verkrijgen van de titel 'Bachelor of science'.

Het onderwerp van mijn onderzoek is: **reductie van wegwerpplastic**.

De probleemstelling die geformuleerd is luidt als volgt; *Op welke wijze kan de Surinaamse overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerpplastic te reduceren?*

Het onderzoek moet bijdragen aan het verminderen van het gebruik van wegwerp plastic en de aanpak hiervan op beleidsgebied.

*Bij onduidelijkheden van de vragen, mag u een opmerking plaatsen, zodat ik het kan verduidelijken. Mocht het zijn dat u mij niet persoonlijk kunt ontvangen, kunnen de vragen per mail of telefonisch beantwoord worden. Indien u anoniem wenst te blijven mag u dat aangeven zodat ik dat kan aangeven in mijn onderzoek. Tot slot wil ik u alvast bedanken voor het willen meewerken aan dit onderzoek.

1. Het ministerie heeft een aantal expliciete taakstellingen die bij wet zijn vastgesteld en in grote lijnen betrekking hebben op het handels- en industriebeleid. Wat is het beleid ten aanzien van de productie en handel in wegwerpplastic?
2. Werkt het ministerie samen met andere actoren als het gaat om het wegwerpplastic beleid? Zo ja met welke actoren?
3. Wegwerpplastic blijkt een groot milieuprobleem te worden in de wereld. In hoeverre is volgens u wegwerpplastic een probleem in Suriname?
4. Wat zijn volgens u de oorzaken en de specifieke milieugevolgen van het wegwerpplastic ?
5. Welke beleidsmaatregelen hanteert het ministerie voor het oplossen van dit probleem 'wegwerpplastic'?
6. Zijn er specifieke maatregelen door het ministerie genomen t.a.v. single use plastic?
7. Welke maatregelen zal het ministerie van EZ treffen t.a.v wegwerpplastic dat nog geïmporteerd/geproduceerd wordt in Suriname?

8. De Europese Unie zal maatregelen treffen aangaande tien verschillende kunstproducten voor eenmalig gebruik. Op welke type kunstproducten zal de overheid de nadruk leggen in de komende 5 jaar?
9. Hoe effectief is de klachtenlijn van het ministerie geweest waar consumenten hun beklag konden doorgeven t.a.v single use plastic en styrofoam?
10. De vorige minister 'Stephen Tsang' heeft in 2019 gebrainstormd met fabrikanten over het substitueren van 'single use plastic' zakken door duurzaam materiaal, welk materiaal is er bedacht voor plastic dat niet beschadigend is voor het milieu?
11. Op welke manier zal het ministerie de winkeliers en producenten aanpakken om hun wegwerp plastic producten/items aan te passen?

Naam Respondent:

Functie:

Bijlage II: Interviewhandleiding voor het Ministerie van Openbare werken (OW) Afdeling Vuilophaal en Verwerking (VoV).

Geachte heer/mevrouw,

Mijn naam is Joëla Jacob en ben van de Faculteit maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit. Ik heb als studierichting Public administration met als special Bestuur, Beleid en management. Momenteel doe ik een onderzoek ter afronding van mijn studie voor het verkrijgen van de titel 'Bachelor of science'.

Het onderwerp van mijn onderzoek is: **reductie van wegwerpplastic**.

De probleemstelling die geformuleerd is luidt als volgt; *Op welke wijze kan de Surinaamse overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerp plastic te reduceren?*

Het onderzoek moet bijdragen aan het verminderen van het gebruik van wegwerp plastic en de aanpak hiervan op beleidsgebied.

*Bij onduidelijkheden van de vragen, mag u een opmerking plaatsen, zodat ik het kan verduidelijken. Tijdens dit interview zal er gebruikt gemaakt worden van een recorder indien u geen bezwaar heeft hiertegen. Indien u anoniem wenst te blijven mag u dat aangeven zodat ik het kan aangeven in mijn onderzoek. Tot slot wil ik u alvast bedanken voor het willen meewerken aan dit onderzoek.

1. Het ministerie heeft een aantal expliciete taakstellingen die bij wet zijn vastgesteld en in grote lijnen ook betrekking hebben op het onderhouden van het milieu. Wat is het beleid ten aanzien van afval?
2. Afval is een van de grootste milieuproblemen in Suriname. Hoe wordt dit probleem aangepakt door het ministerie?
3. Om het afval te minimaliseren wordt er gebruik gemaakt van de strategieën Reduce, Reuse, Recycle, Recover en Landfill. Van welke strategieën maakt het ministerie gebruik om afval te minimaliseren?
4. Is het ministerie betrokken bij het beleid van single use plastic als actor? Zo ja, hoe geeft de afdeling invulling aan het beleid? Zo nee, waarom niet?
5. Waar wordt het meest plastic aangetroffen tijdens de schoonmaakactiviteiten?
6. Wat kunt u zeggen over het aantreffen van wegwerpplastic na het importverbod op styrofoam?

7. In het ontwikkelingsplan (2012-2016) werd afvalbeheer aangegeven als hoofd beleidsgebied, en dat afval het grootste milieuprobleem in Suriname is. Suriname beschikte in die beleidsperiode nog niet over adequate ophaal, opslag en verwerking van afval. Wat is de huidige staat van deze situatie anno 2020 voor Suriname?
8. In het ontwikkelingsplan (2012-2016) is aangegeven dat het recyclen gestimuleerd zou worden en het invoeren van milieubelasting op het importeren en produceren van plastic en ander afvalmateriaal. Wat is de huidige situatie hiervan?
9. Welke beschikbare systemen zullen of zijn er voor hergebruik en afvalbeheer opties voor al de producenten die wegwerpplastic produceren?

Naam Respondent:

Functie:

Bijlage III: Interviewhandleiding voor United Nations Development Suriname (UNDP)

Geachte heer/mevrouw,

Mijn naam is Joëla Jacob en ben van de Faculteit maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit. Ik heb als studierichting Public administration met als special Bestuur, Beleid en management. Momenteel doe ik een onderzoek ter afronding van mijn studie voor het verkrijgen van de titel 'Bachelor of science'.

Het onderwerp van mijn onderzoek is: **reductie van wegwerpplastic.**

De probleemstelling die geformuleerd is luidt als volgt; *Op welke wijze kan de Surinaamse overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerpplastic te reduceren?*

Het onderzoek moet bijdragen aan het verminderen van het gebruik van wegwerp plastic en de aanpak hiervan op beleidsgebied.

*Bij onduidelijkheden van de vragen, mag u een opmerking plaatsen, zodat ik het kan verduidelijken. Tijdens dit interview zal er gebruikt gemaakt worden van een recorder indien u geen bezwaar heeft hiertegen. Indien u anoniem wenst te blijven mag u dat aangeven zodat ik dat kan aangeven in mijn onderzoek. Tot slot wil ik u alvast bedanken voor het willen meewerken aan dit onderzoek.

1. In hoeverre is wegwerp plastic een aandachtspunt in het milieubeleid van de U.N?
2. Is er een samenwerking met andere actoren in Suriname voor het beteugelen van de negatieve effecten van dit milieuprobleem? zo ja, met welke actoren en hoe komt dat tot uiting?
3. Hoe groot is het probleem volgens u in Suriname en waaraan is dat te merken?
4. Op welke wijze beïnvloedt de U.N het beleid van wegwerp plastic in Suriname?
5. Welke gepaste acties onderneemt de U.N voor Suriname om dit fenomeen te verminderen?
6. Welke gepaste beleidsmaatregelen zou er volgens de UN voor Suriname gehanteerd kunnen worden?
7. De U.N legt de nadruk op milieu en beheer, hoe komt dit tot uiting m.b.t de aanpak van single use plastic?

Naam Respondent:

Functie:

Bijlage IV: Interviewhandleiding voor het Nationaal Instituut Milieu en Ontwikkeling Suriname (NIMOS)

Geachte heer/mevrouw,

Mijn naam is Joëla Jacob en ben van de Faculteit maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit. Ik heb als studierichting Public administration met als special Bestuur, Beleid en management. Momenteel doe ik een onderzoek ter afronding van mijn studie voor het verkrijgen van de titel 'Bachelor of science'.

Het onderwerp van mijn onderzoek is: **reductie van wegwerpplastic.**

De probleemstelling die geformuleerd is luidt als volgt; *Op welke wijze kan de Surinaamse overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerpplastic te reduceren?*

Het onderzoek moet bijdragen aan het verminderen van het gebruik van wegwerp plastic en de aanpak hiervan op beleidsgebied.

*Bij onduidelijkheden van de vragen, mag u een opmerking plaatsen, zodat ik het kan verduidelijken. Tijdens dit interview zal er gebruikt gemaakt worden van een recorder indien u geen bezwaar heeft hiertegen. Indien u anoniem wenst te blijven mag u dat aangeven zodat ik dat kan aangeven in mijn onderzoek. Tot slot wil ik u alvast bedanken voor het willen meewerken aan dit onderzoek.

1. In hoeverre is wegwerpplastic een aandachtspunt in het milieubeleid van het NIMOS?
2. Is er een samenwerking met andere actoren in Suriname voor het beteugelen van de negatieve effecten van dit milieuprobleem? zo ja, met welke actoren en hoe komt dat tot uiting?
3. Hoe groot is het probleem volgens u in Suriname en waaraan is dat te merken?
4. Op welke wijze beïnvloedt NIMOS het beleid van wegwerpplastic in Suriname?
5. Welke gepaste beleidsmaatregelen zouden er volgens het NIMOS voor Suriname genomen kunnen worden om dit fenomeen te verminderen?
6. In hoeverre maakt het NIMOS de samenleving bewust over wegwerpplastic?
7. Als plastic verboden wordt, dwingt dat de samenleving om andere materialen te gebruiken die duurder en energie-intensiever zijn. Moet de samenleving het niet blijven gebruiken, of moet men beter worden in het recyclen?

Naam Respondent:

Functie:

Bijlage V: Interviewhandleiding voor Stichting Support Recycling Suriname (SuReSur)

Geachte heer/mevrouw,

Mijn naam is Joëla Jacob en ben van de Faculteit maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit. Ik heb als studierichting Public administration met als special Bestuur, Beleid en management. Momenteel doe ik een onderzoek ter afronding van mijn studie voor het verkrijgen van de titel 'Bachelor of science'.

Het onderwerp van mijn onderzoek is: **reductie van wegwerpplastic.**

De probleemstelling die geformuleerd is luidt als volgt; *Op welke wijze kan de Surinaamse overheid beleidsmaatregelen treffen om wegwerpplastic te reduceren?*

Het onderzoek moet bijdragen aan het verminderen van het gebruik van wegwerp plastic en de aanpak hiervan op beleidsgebied.

*Bij onduidelijkheden van de vragen, mag u een opmerking plaatsen, zodat ik het kan verduidelijken. Tijdens dit interview zal er gebruikt gemaakt worden van een recorder indien u geen bezwaar heeft hiertegen. Indien u anoniem wenst te blijven mag u dat aangeven zodat ik dat kan aangeven in mijn onderzoek. Tot slot wil ik u alvast bedanken voor het willen meewerken aan dit onderzoek.

1. SuReSur is een organisatie die bewustwording omtrent recycling promoot, wat is het beleid van uw organisatie inzake wegwerpplastic?
2. Heeft uw organisatie in het kader van dit beleid programma's /projecten uitgevoerd vanaf haar oprichting en hoe is het verlopen?
3. Suresur wilt Suriname groen laten denken. Wat kunt u zeggen over het promoten van 'groen' ondernemen in Suriname ?
4. Op bepaalde locaties worden vernieling aan de recyclebakken toegebracht en worden die ook onjuist gebruikt, hoe gaat Suresur hiermee om?
5. In hoeverre is de stichting betrokken in het wegwerpplastic beleid van de overheid en hoe vindt de samenwerking plaats?
6. Heeft Suresur toekomst plannen aangaande de samenleving bewust maken o.a het informeren aan de samenleving hoe single use plastic zakken te gebruiken als b.v compost?

7. Bij het opruimen van openbare plaatsen, hoeveel ton plastic komt de stichting tegen op jaarlijkse basis?
8. Waar wordt het meest plastic aangetroffen tijdens de schoonmaakactiviteiten?
9. SuReSur heeft ernaar gestreefd om op 1 januari 2019 plastic zakken uit te bannen bij supermarkten en winkels. Ook is er een petitie ingediend aan de voormalige V.z Geerlings-Simons, welke bijdrage heeft de stichting hieraan kunnen leveren?
10. Als plastic verboden wordt, dwingt dat de samenleving om andere materialen te gebruiken die duurder en energie-intensiever zijn? Moet de samenleving het niet blijven gebruiken, of moet men beter worden in het recyclen?

Naam Respondent:

Functie:

Bijlage VI: Uitfasering van verpakkingsmateriaal Fase 1 en Fase 2

1. Fase 1. Uitbanning styrofoam verpakkingsmateriaal

Het ministerie van Handel, Industrie en Toerisme heeft op 1 mei 2019 een importverbod op styrofoam ingevoerd. Daarnaast werd vanwege de negatieve gezondheidsaspecten bij het gebruik van styrofoam deze volledig uitgebannen. Het ministerie van Handel, Industrie en Toerisme droeg hierdoor samen met haar partners bij, aan het bereiken van het duurzame ontwikkelingsdoel 12: verantwoorde consumptie en productie. De producenten en verkopers van styrofoam verpakkingsmateriaal kregen 6 maanden de ruimte om van hun voorraden af te komen.

Derhalve werd vanaf 1 november 2019 een verbod gelegd op het gebruik van styrofoam. De nadruk werd gelegd op styrofoam, die in de horeca gebruikt wordt als verpakkingsmateriaal. De importeurs en/of producten die nog beschikken over een voorraad, konden deze in kaart brengen en waren verplicht hierover een schrijven te richten aan de Minister van Handel, Industrie en Toerisme.

Bij de uitbanning is er rekening gehouden met de doeleinden van de verpakkingsmaterialen en de mogelijke alternatieven. Tijdens deze fase zijn de volgende styrofoam verpakkingen uitgebannen:

1. Portiebakken
2. Soepbakken
3. Koffie bekers
4. Foam borden

Bij het importeren van voedingswaren en verpakken van diepvries etenswaren, wordt er ook styrofoam verpakkingsmaterialen gebruikt. Deze verpakkingsmaterialen zijn nog toegestaan. Het gaat hier om de volgende verpakkingsoorten:

1. Foam trays voor het verpakken van diepvries etenswaren
2. Koelbox voor het exporteren van groenten en vis
3. Eierenrekken gemaakt van foam

2 Fase 2. Uitfasering Single – Use Handzakken; handzakken voor eenmalig gebruik

Het uitfaseren van de handzakken voor éénmalig gebruik zal volgens de volgende stappen geschieden:

1. De uit te faseren handzakken voor eenmalig gebruik identificeren
2. De nadelige gevolgen van handzakken voor eenmalig gebruik vastleggen; beoordeling van de potentiële gezondheids – en milieu effecten
3. Het identificeren en betrekken van de belangrijke stakeholders
4. Importstop van de geïdentificeerde handzakken voor eenmalig gebruik
 - a. Vaststellen en ingang van een uitfaseringsperiode
 - b. Public awareness verhogen met betrekking tot de schade die wordt veroorzaakt door handzakken voor eenmalig gebruik
 - c. Het promoten van de alternatieven voor handzakken voor eenmalig gebruik
5. Gebruiksverbod van de geïdentificeerde handzakken voor eenmalig gebruik
6. Implementatie en controle/monitoring

2.1 Single – use handzakken; handzakken voor eenmalig gebruik

Handzakken voor eenmalig gebruik, vaak ook beschouwd als wegwerp plastic, worden vaak gebruikt als plastic verpakking en zijn bedoeld om slechts één keer te worden gebruikt alvorens ze worden weggegooid of recycled.¹⁸

Handzakken voor eenmalig gebruik worden gebruikt om goederen te dragen en worden meestal gegeven aan klanten bij verkooppunten. De meest voorkomende handzakken zijn gemaakt van een soort plastic genoemd polyethyleen - of polytheen - een taaie, lichte, flexibele kunststof verkregen door polymeriseren van ethyleen.¹⁹

De dikte van plastic handzakken wordt uitgedrukt in micron. Na de eerste overleg met de importeurs en producenten van single – use handzakken heeft het Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme besloten om de handzakken met een dikte van minder dan 30 micron uit te faseren. Uit de praktijk is gebleken dat sommige winkeliers